

Magisteruppsats

Master's thesis – one year

Företagsekonomi

Business Administration

**NYREGISTRERADE AKTIEBOLAGS VAL EFTER REVISIONSPLIKTENS
AVSKAFFANDE**

Josefina Carlsson

Therése Pellkvist

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för Samhällsvetenskap

Examinator: Anders.Nilsson@miun.se

Handledare: Peter.Ohman@miun.se

Författarnas e-postadresser: Joca0702@student.miun.se

Thpe0601@student.miun.se

Utbildningsprogram: Ekonomprogrammet, 240 hp

Datum: 2011-05-26

SAMMANFATTNING

Revisionsplikt har funnits i Sverige i mer än 100 år. Under 1900-talet förändrades och skärptes plikten. I och med att Sverige gick med i EU 1995 omfattas man av EG:s fjärde bolagsdirektiv artikel 51 som innebär att små aktiebolag inte behöver anlita revisorer. År 2006 började den svenska regeringen utreda revisionspliktens betydelse för små bolag, vilket resulterade i regeringens proposition 2009/10:204. Proportionen antogs och det innebar att revisionsplikten för små svenska privata aktiebolag avskaffades från och med den 1 november 2010.

Den här studien kartlägger hur nyregistrerade aktiebolag väljer att göra avseende valet av revisor efter revisionspliktens avskaffande. Syftet är att kartlägga hur stor andel av de nyregistrerade aktiebolagen som väljer revisor, vilka bakomliggande faktorer som påverkar valet av att anlita revisor samt vilka revisionsbyråer som föredras. Studien omfattar alla nyregistrerade svenska aktiebolag som publicerades i Post och Inrikes Tidningar (PoIT) under perioden november och december 2010.

Studien visar att 18 procent av de nyregistrerade bolagen valde att anlita revisor och av de bolag som valde revisor föredrogs Non Big 4 byråer framför Big 4 byråer. Dessa resultat skulle kunna förklaras av kostnadsaspekten, då revision medför en kostnad för bolagen och att Non Big 4 byråer normalt tar ut lägre kostnader än Big 4 byråer. Av de bakomliggande faktorerna finner vi att det existerar ett tydligt samband när det gäller bolagets storlek det vill säga ju fler styrelseledamöter som finns i bolagen och ju högre aktiekapital desto större sannolikhet är det att bolaget anlitar revisor. Detta kan förklaras av att fler ledamöter ger en ökad separation av makten i bolaget samt att bolag som ämnar bli stora kommer att ha fler intressenter som sätter press på bolaget att anlita revisor. Bolag som har någon eller alla styrelseledamöter verksamma i andra aktiebolagsstyrelser och bolag med enbart manliga styrelseledamöter, valde revisor i högre grad än andra bolag. Dessa resultat kan bero på att bolag med styrelseledamöter verksamma i andra aktiebolagsstyrelser har upplevt en högre nytta med att anlita revisor samt att män tenderar att bedriva större bolag. Avseende bolagens geografiska hemvist visar studien inga skillnader mellan olika län däremot finns det en viss skillnad när vi fokuserar på tre olika regioner. Vi finner inget samband mellan vilken bransch bolagen är verksamma i och om de valde eller inte valde att anlita revisor.

Nyckelord: Revisionspliktens avskaffande, frivillig revision, revisionsplikt, Big 4.

ABSTRACT

Statutory audit have existed in Sweden for more than 100 years. During the 1900th century the statutory audit have been changed and strengthened. Since Sweden became a member of EU in 1995 they are subject to the Fourth Directive, Article 51 which states that small limited companies don't need to have auditors. In 2006 the Swedish government started to investigate the statutory audit importance for small companies, which resulted in the government's legislative proposal 2009/10:204. The legislative proposal was accepted and the statutory audit for small Swedish limited companies was abolished on the first of November 2010.

This study map out how newly registered limited companies choose to do regarding the choice of auditor after the statutory audit was abolished. The aim is to find out the proportion of newly registered limited companies that choose auditors, which underlying factors affects the choice of hire auditor and which audit firms that are preferred. The study covers all newly registered Swedish limited companies, which was published in 'Post och Inrikes Tidningar' (PoIT) during the period of November and December 2010.

The study shows that 18 percent of the newly registered companies chose to hire auditor and of the companies that chose auditor Non Big 4 firms was preferred over Big 4 firms. Our results could be explained by the cost aspect, as audit cause a cost for the company and that Non Big 4 firms normally charge lower audit fees than Big 4 firms. Of the underlying factors, we find that there exists a clear correlation when it comes to company size i.e. the more board members that exist in the company and the higher equity, the greater the probability is that the company hired auditor. This can be explained by the fact that more board members create an increased separation of power in the company, as well as companies that intends to become big, will have more stakeholders who puts pressure on the company to hire auditor. Companies that have any or all board members involved in other corporate boards, and companies with only male board members, chose auditor in a higher degree than other companies. This result could depend on that companies with board members involved in other limited companies board, have experience a greater benefit of hiring auditor and the fact that men have a tendency to run bigger companies. Regarding the company's geographic location the study does not show any differences regarding various county's however the study shows there is differences when we focus on three different regions. We find no correlation between the industry in which company is operating and if they chose to hire auditor.

Key words: Audit deregulation, voluntary audit, statutory audit, Big 4.

FÖRORD

Denna magisteruppsats inom ämnet företagsekonomi med inriktning redovisning och revision har genomförts under vårterminen 2011 på Mittuniversitetet i Sundsvall.

Vi vill framföra ett stort tack till vår engagerade handledare Peter Öhman som har gett givande synpunkter och tagit sig tid att svara på alla våra små och stora frågor under resans gång. Vidare vill vi tacka våra familjer och vänner för stöd och synpunkter.

Sundsvall 26 maj 2011

Josefina Carlsson

Therése Pellkvist

FÖRKORTNINGAR OCH FÖRKLARINGAR

ABL	Aktiebolagslagen
Brå	Brottsförebyggande rådet
FRC	Financial Reporting Council
PoIT	Post- och Inrikes Tidningar, vilket är ett officiellt kungörelseorgan på Internet

Apportegendom - Egendom i annat än kontanta pengar som används som likvid för nytteknande aktier. Endast egendom som är eller kan antas bli till nytta för bolagets verksamhet godkänns.

Big 4 – Deloitte, Ernst & Young, KPMG och PWC. I arbetet kommer vi för enkelhetens skull att benämna dem Big 4 även om det vid visa hänvisade studier fanns flera stora revisionsbyråer.

Lagerbolag - Är bolag som ej bedriver verksamhet och är avsedda att säljas vidare.

Tvångslikvidation - Bolagsverket eller allmän domstol bestämmer att bolaget ska gå i likvidation. Exempelvis kan detta ske om bolaget har en obehörig styrelse eller inte kommit in med fullständig årsredovisning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	1
1.1 PROBLEMBAKGRUND	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION	2
1.3 FRÅGESTÄLLNING	3
1.4 SYFTEN.....	3
1.5 AVGRÄNSNING.....	3
2 REFERENSRAM	4
2.1 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT.....	4
2.2 NYREGISTRERADE AKTIEBOLAGS VAL.....	6
2.2.1 Val av revisor eller inte	6
2.3 BAKOMLIGGANDE FAKTORER	7
2.3.1 Bolagets storlek	7
2.3.2 Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser.....	8
2.3.3 Kön på bolagets styrelseledamöter.....	9
2.3.4 Bolagets geografiska hemvist.....	9
2.3.5 Bolagets branschtillhörighet.....	10
2.4 BYRÅTILLHÖRIGHET.....	11
2.4.1 Vald revisors byråttillhörighet.....	11
3 METOD	13
3.1 VAL AV UNDERSÖKNINGSMETOD OCH FORSKNINGSAKSATS.....	13
3.2 LITTERATURSÖKNING	13
3.3 URVAL OCH MÄTMETOD.....	14
3.4 DATAINSAMLING	14
3.5 KATEGORISERING OCH KODNING AV DATA	14
3.5.1 Nyregistrerade aktiebolags val	14
3.5.2 Bakomliggande faktorer.....	15
3.5.3 Byråttillhörighet	19
3.6 TOLKNING AV P-VÄRDE	20
3.7 TILLFÖRLITLIGHETSDISKUSSION	20
3.7.1 Validitet.....	20
3.7.2 Reliabilitet	20
3.7.3 Källkritik	21
4 EMPIRI, ANALYS OCH DISKUSSION	22
4.1 NYREGISTRERADE AKTIEBOLAGS VAL.....	22
4.1.1 Val av revisor eller inte	22
4.2 BAKOMLIGGANDE FAKTORER	23
4.2.1 Bolagets storlek.....	23
4.2.2 Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser.....	24
4.2.3 Kön på bolagets styrelseledamöter.....	25
4.2.4 Bolagets geografiska hemvist.....	26
4.2.5 Bolagets branschtillhörighet.....	28
4.3 BYRÅTILLHÖRIGHET.....	30
4.3.1 Vald revisors byråttillhörighet.....	30
5 SLUTSATSER OCH FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	32
5.1 SLUTSATSER	32
5.1.1 Nyregistrerade aktiebolags val och byråttillhörighet	32
5.1.2 Bakomliggande faktorer.....	32
5.2 FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING.....	33
REFERENSLISTA	35

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1: Undersökningens struktur.....	5
Figur 2: Bolagets val av revisor eller inte	15
Figur 3: Bolagets storlek mätt i antal styrelseledamöter som sitter i bolaget	15
Figur 4: Bolagets storlek mätt i bolagets aktiekapital	16
Figur 5: Bolags fördelning av ledamöter i aktiebolagsstyrelser	16
Figur 6: Bolagets styrelseledamöter uppdelat efter kön.....	16
Figur 7: Geografisk uppdelning utifrån län.....	17
Figur 8: Geografisk uppdelning utifrån region	17
Figur 9: Bolagets branschtillhörighet utifrån SNI koder.....	19
Figur 10: Revisorns byråttillhörighet bland de bolag som väljer revisor	19
Figur 11: Fördelning av revisorns byråttillhörighet bland de som väljer revisor.....	20

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1: Fördelning av bolagens val av revisor eller inte	22
Tabell 2: Antal styrelseledamöter i förhållande till bolagens val av revisor	23
Tabell 3: Bolagens aktiekapital i förhållande till bolagens val av revisor	24
Tabell 4: Antal ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser i förhållande till bolagens val av revisor .	25
Tabell 5: Kön på bolagens styrelseledamöter i förhållande till bolagens val av revisor	25
Tabell 6: Fördelning mellan länen i förhållande till bolagens val av revisor	27
Tabell 7: Regional uppdelning i förhållande till bolagens val av revisor.....	28
Tabell 8: Bolagens branschfördelning i förhållande till bolagens val av revisor	29
Tabell 9: Fördelning mellan Big 4 och Non Big 4 byråer i förhållande till bolags val av revisor .	30

1 INLEDNING

I detta inledande kapitel presenterar vi problembakgrunden och problemdiskussionen till revisionsplikts framväxt och avskaffande samt avslutar med vår frågeställning och vårt syfte med denna uppsats.

1.1 PROBLEMBAKGRUND

Revisionsplikt för aktiebolag har funnits i Sverige i över 100 år. Redan i 1895 års aktiebolagslag (ABL) föreskrevs det att alla aktiebolag skulle tillsätta minst en revisor. Vid den här tidpunkten ställdes det dock inga krav på revisorns kvalifikationer. Kreugerkraschen 1932 chockade och förändrade Sverige (Wallerstedt, 2001) och är än idag den största enskilda händelse som förändrat och skärpt revisionslagstiftningen i Sverige (Jönsson, 1994). Kreugerkraschen var en bakomliggande orsak till 1944 års ABL som bland annat innebar att alla börsnoterade aktiebolag var tvungna att anlita en auktoriserad revisor (Wallerstedt, 2001).

År 1975 föreslogs det en allmän revisionsplikt med kvalificerade revisorer för alla aktiebolag, med motiveringen att många bolag på grund av den utökade bokföringsskyldigheten skulle behöva hjälp med bokföring och årsredovisning. Enligt förslaget skulle både samhället och bolagen vinna på en lagstiftad revisionsplikt (Sjöström, 1994:113). Vid tidpunkten fanns det dock inte tillräckligt många kvalificerade revisorer för att matcha efterfrågan, det dröjde till 1983 innan revisionsplikt med godkänd eller auktoriserad revisor infördes för samtliga svenska aktiebolag. Ett annat betydande motiv till detta var att det var ”uppenbart att en effektiv och sakkunnig revision (hade) stor betydelse när det (gällde) att förhindra och motverka (ekonomisk brottslighet)” (Wallerstedt, 2005:39). Bakgrunden till detta var att Brottsförebyggande rådet (Brå) i en promemoria 1978 menat att revisorer skulle kunna vara ett redskap för att motverka den ekonomiska brottsligheten. Brå påstod att det oftast var aktiebolag med lågt aktiekapital och som inte omfattades av revisionsplikten som bedrev ekonomisk brottslighet (Wallerstedt, 2005). När det gäller ekonomisk brottslighet fanns det starka meningsskiljaktigheter mellan de politiska blocken. Hur mycket kraft och resurser som lades på den ekonomiska brottsligheten berodde på vilket politiskt parti som regerade i Sverige (Larsson, 2005; Lindgren, 2002).

I och med att Sverige gick med i EU 1995 introducerades en ny politisk inriktning. Detta medförde att en allmän revisionsplikt för alla aktiebolag inte längre stod i fokus. I och med inträdet omfattades Sverige av EU:s regelverk bland annat EG:s fjärde bolagsdirektiv artikel 51 som innebär att medlemsländer tillåts göra undantag för revisionsplikten i små bolag (Collis, 2010). Detta har sin bakgrund i EU:s harmoniseringsarbete som innehåller regelförenklingar för mindre bolag. Ett av målen är att minska de administrativa bördorna för små bolag för att öka konkurrenskraften och stimulera Europas ekonomi (prop. 2009/10:204).

År 2006 beslutade den svenska regeringen att utreda reglerna om revisionsplikten för små aktiebolag. Resultatet av utredningen presenterades i SOU 2008:32. Där framkom det att

plikstens nytta kanske inte översteg kostnaden eftersom länder som Tyskland och Frankrike aldrig haft revisionsplikt för de minsta bolagen (Thorell & Norberg, 2005). Utredningen resulterade i regeringens proposition 2009/10:204, där svenska regeringen i enlighet med Europakommissionens förslag ville sänka bolagens administrativa bördor med 25 procent genom att avskaffa revisionsplikten (prop. 2009/10:204). I och med att förslaget antogs försvann revisionsplikten för små aktiebolag den 1 november 2010 (SFS 2010:834).

Från och med den 1 november 2010 kan nyregistrerade bolag välja att inte ha revisor. För redan verksamma bolag börjar reglerna gälla efter att räkenskapsperioden är avslutad. Det betyder att bolag med kalenderår inte kan välja bort revisorn förrän den 1 januari 2011. Bolag som har räkenskapsår som slutar den 30:e april kan inte välja bort revisorn förrän den 1 maj 2011. Det är alltså möjligt att undersöka nyregistrerade bolags val från och med den 1 november 2010, medan verksamma bolags val ännu inte går att mäta effekterna av.

1.2 PROBLEMDISKUSSION

Att revisionsplikten för små bolag har förlorat sin betydelse har visat sig genom att de flesta länderna i EU har avskaffat revisionsplikten. Det är nu bara Malta som har kvar den (prop. 2009:10/204). England tog bort revisionsplikten för små bolag 1994 och har stegvis höjt gränsvärdet till den högsta tillåtna nivån enligt fjärde bolagsdirektivet. Utvecklingen i England visar att det tar tid för bolag att gå från användandet av revisor till att välja bort revisorn (Collis, 2003). Bara för att det lagstiftade kravet på revisorn tas bort innebär det inte att alla bolag väljer bort revisorn, utan en del bolag ser en nytta med revision och fortsätter därför att anlita revisor (jämför Collis, 2010; Collis et al., 2004;). En orsak till detta visar Collis (2003; 2010) är att bolagets storlek ses som en faktor som påverkar bolagens val av revisor, då större bolag i större utsträckning väljer revisor än mindre bolag.

Bland de nordiska länderna som är med i EU var Danmark det första landet att avskaffa revisionsplikten, följt av Finland och Sverige. Danmark avskaffade plikten våren 2006 för att minska de små bolagens administrativa börda (prop. 2009/10:204). En studie av Erhvervs-og Selskabsstyrelsen (2005) fann att hälften av bolagen som valde att inte ha revisor gjorde det på grund av revisorns inrådan, medan den andra hälften gjorde det för att spara pengar. De bolag som valde att fortsätta att anlita revisor gav följande anledningar; intressenter krävde revisor eller att bolagen ansåg att det inte fanns så mycket pengar att spara på att välja bort revisorn (SOU 2008:32). Efter utvärdering av revisionspliktens konsekvenser i Danmark har gränsvärdet för bolag som omfattas av plikten höjts (Collis, 2010; Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2009). Finland avskaffade revisionsplikten den 1 juli 2007. Ett år efter reformen visar uppgifter från finska Arbets- och näringsministeriet att ungefär hälften av alla nyregistrerade aktiebolag valt att inte anlita revisor och att sex procent av samtliga finska aktiebolag valt bort revisorn (prop. 2009/10:204).

I Sverige gjorde Svanström (2008) en studie om huruvida bolag skulle behålla revisorn om revisionsplikten inte var lagstiftad. Resultatet tyder på att många bolag såg en nytta med revision och därför skulle behålla revisorn. Denna nytta är också relaterad till bolagets storlek. Utöver det visar studien att bolag som anlidade Big 4 byråer är mer benägna att behålla revisorn jämfört med bolag som anlidade Non Big 4 byråer. När det kommer till bolagets geografiska hemvist är det bolag i regionen Småland¹ som är mer benägna att behålla revisorn jämfört med regionerna Norrland² och Stockholm (Svanström, 2008:165–166).

1.3 FRÅGESTÄLLNING

Hur väljer nyregistrerade svenska aktiebolag att göra avseende valet av revisor efter revisionspliktens avskaffande?

1.4 SYFTEN

- Kartlägga hur stor andel av de nyregistrerade bolagen som väljer revisor.
- Kartlägga bakomliggande faktorer som påverkar de nyregistrerade bolagens val.
- Kartlägga vilka revisionsbyråer som föredras bland de nyregistrerade bolagen som väljer att ha revisor.

1.5 AVGRÄNSNING

Från urvalsgruppen nyregistrerade svenska aktiebolag exkluderas lagerbolag. Den främsta anledningen till detta är att lagerbolag är bolag som är avsedda att säljas vidare och därmed (oftast) inte väljer att anlita revisor. Att ta med lagerbolag skulle bli missvisande för vår studie. För att verifiera detta kontrollerade vi lagerbolag som registrerats under en period på ett antal dagar och fann att ingen hade revisor. Ur studien exkluderades också publika och andra bolag som inte omfattas av revisionspliktens avskaffande (se ABL 9 kap 1§).

¹ Småland= Länen Kalmar, Kronoberg och Jönköping.

² Norrland= Länen Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg.

2 REFERENSRAM

I detta kapitel beskrivs vår teoretiska referensram, där vi tar upp kostnads och nytta teorin, agentteorin, intressentteorin samt 'reputation theory'. Vi presenterar våra föreställningar med tidigare studier och teorier som bakgrund.

2.1 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT

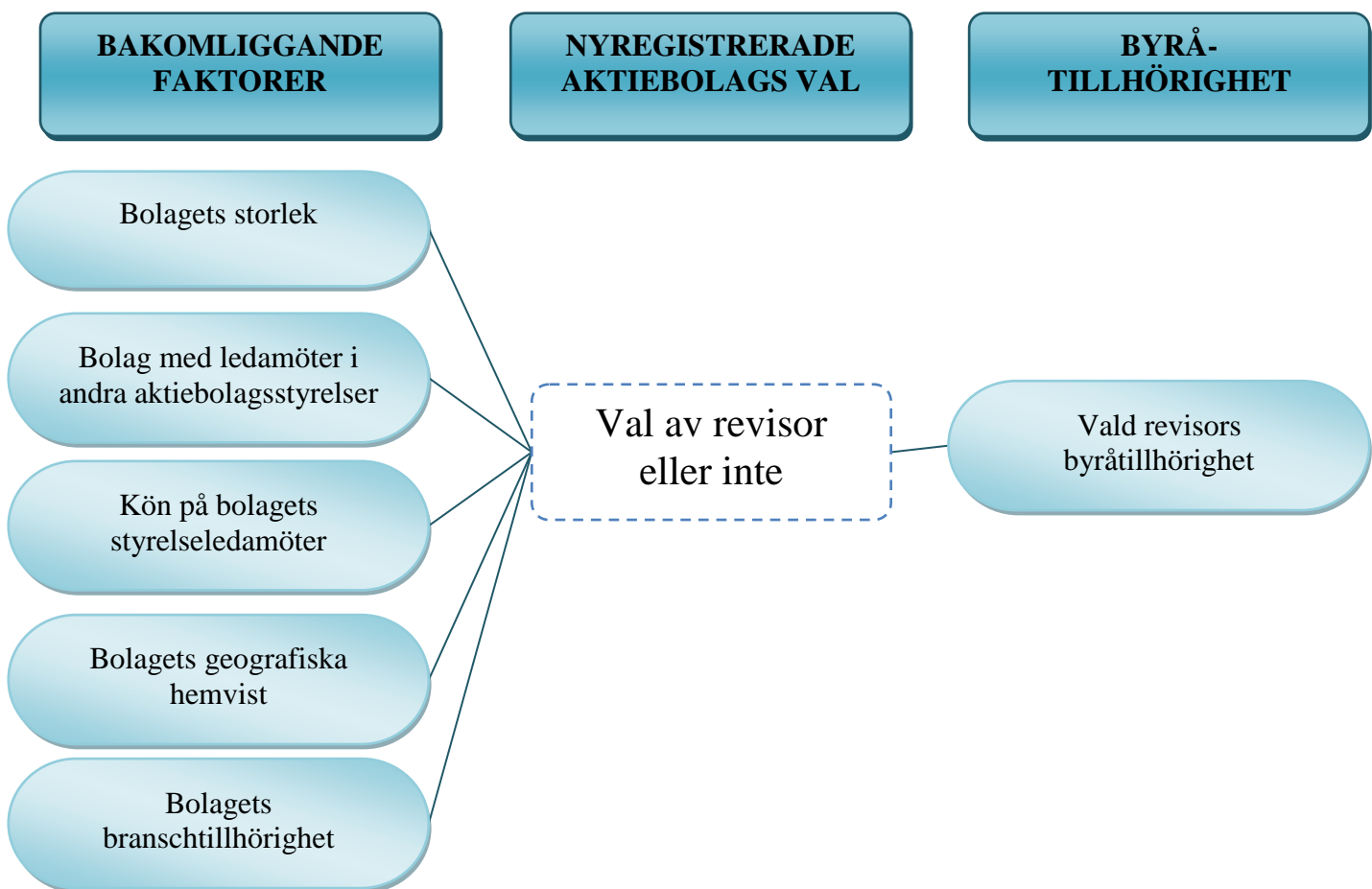
Kostnads- och nytta teorin innebär att det inför alla beslut krävs en överbägning om kostnaden överbäger nyttan. I teorin innebär det att man exempelvis inte anlitar revisor om kostnaden överbäger nyttan. I verkligheten är det dock inte lika enkelt eftersom personliga åsikter av vilken nytta revisorn tillför varierar (jämför Layard & Glaister, 1994:1-2). Chow (1982) indikerar att efterfrågan på revision kan vara kopplad till bolagets komplexitet. Vissa bolag skulle därför på grund av högre kostnader i mindre utsträckning än andra bolag välja revisor. Tidigare forskning har visat att komplexitet är en faktor som påverkar revisorns arvode (Chan et al., 1993; Pong & Whittington, 1994; Simunic, 1980). Å andra sidan tar argumentet inte hänsyn till nyttan med revision. Enligt Svanström (2008:132) har revisionen ett stort värde i komplexa bolag med exempelvis svårvärderade tillgångar.

I Thorell och Norbergs (2005) studie är slutsatsen att revisionsplikten för små bolag borde avskaffas på grund av att kostnaden för revision inte kan bevisas överstiga dess nytta. Collis (2003) visar att den främsta anledningen till att engelska bolag inte valde att anlita revisor var för att de ville minska sina kostnader, trots detta var det få bolag som kunde specificera hur mycket som sparades. Förklaringen till detta skulle enligt Collis kunna bero på att det inte blivit något större sparad belopp eller att det uppvägdes av andra kostnader, det vill säga en överlappning mellan tiden som läggs på redovisning och revision. Av bolagen som angav ett belopp för kostnaden för revision låg det i de flesta fallen runt 1 000 pund. I Danmark var samma siffra 15 324 DKR (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2004). Thorell och Norberg (2005) uppskattar att den genomsnittliga revisionskostnaden för små bolag i Sverige ligger på ungefär 15 000 kr. Dock ingår konsultation i detta belopp, vilket gör att kostnaden för själva revisionen uppskattas till 10 000 kr. Utöver detta konstaterar Thorell och Norberg (2005) att det är svårt att dra gränsen mellan revision och rådgivning i mindre bolag, eftersom de i likhet med Collis (2003) anser att de överlappar varandra.

Studier som har bedrivits har fokuserat på kostnaden för revision men har oftast inte tagit hänsyn till nyttan, vilket gör att bolagets faktiska besparing inte nödvändigtvis är lika stor som revisionskostnaden. På uppdrag av FAR SRS gjorde Econ Pöyry (2007) en studie där nyttan av revisionen var medräknad. Studien visar att den besparing bolag gör när nyttan med revisionen är inräknad är väsentligt lägre än det tidigare uppskattade beloppet från propositionen 2009/10:204. Ledningen anser att nyttan med revision är att den höjer kvalitén på den finansiella informationen och att revision har en positiv effekt på bolagets kreditvärde (Collis, 2003). Nyttan och därmed valet av revisor beror också på intressenters makt och påverkan samt om bolaget är familjeägt eller inte. Om bolaget är familjeägt är det mer

sannolikt att bolaget väljer bort revision. Efterfrågan på revision kan även bero på bolagets omsättning, ju högre omsättning desto större sannolikhet att bolaget anlitar revisor (Collis, 2003; Collis, 2010; FRC, 2006 refererat från SOU 2008:32).

I vår studie utgår vi från figur 1 som baseras på våra syften och är uppdelad i tre huvuddelar. Vi studerar nyregistrerade aktiebolags val. Vi tar hänsyn till ett antal bakomliggande faktorer som kan påverka bolagen att välja eller inte välja revisor. Vi går också ett steg längre för de bolag som väljer revisor genom att undersöka vilken revisionsbyrå den valda revisorn arbetar för.

Figur 1: Undersökningens struktur

2.2 NYREGISTRERADE AKTIEBOLAGS VAL

2.2.1 Val av revisor eller inte

En revisor har i uppgift att granska och kontrollera bolagets årsredovisning (SOU 2008:32). Revisionen fungerar som en kvalitetssäkring, att årsredovisningen innehåller relevant och tillförlitlig finansiell information (Öhman, 2007:38). Mer specifikt är revisorns uppgift enligt Aktiebolagslagen (ABL) 9 kap 3 § att ”Revisorn skall granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelse och VD:s förvaltning. Granskningen ska vara så ingående som god revisionsredovisning kräver”. Detta innebär att revisorn både ska genomföra en räkenskapsrevision det vill säga att granska bolagets årsredovisning och bokföring, samt en förvaltningsrevision det vill säga att granska bolagsledningens förvaltning (prop. 2009:10/204). Denna granskning resulterar i en revisionsberättelse som lämnas till bolagsstämman se ABL 9 kap 5 §.

Enligt ABL 9 kap 1 § ska ett aktiebolag ha minst en revisor. Sedan revisionsplikten försvann den 1 november 2010 för små svenska privata aktiebolag, kan dessa välja huruvida de ska ha revisor i bolagsordningen (Nordström, 2010). För att räknas som ett litet aktiebolag får bolaget enligt ABL 9 kap 1 § 3 st inte överstiga mer än ett av följande kriterier; ”1. medelantalet anställda i bolaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3, 2. bolagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 1,5 miljoner kronor, 3. bolagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3 miljoner kronor”. Även om bolaget inte väljer att ha revisor i bolagsordningen kan de ändå utse revisor (se ABL 9 kap 1a §). I vissa avseenden krävs fortfarande revisor eftersom vissa intyg till exempel kapital vid appotegendom och intyg vid fusion kräver revisorns intygande (Nordström, 2010).

Finland och Sverige är på många sätt liknande länder då de har snarlik revisionsmiljö (Niemi 2005; Svanström, 2008:231) och lagstiftning (Niskanen et al., 2010). Bland annat ska aktiebolag i båda länderna skicka in årsredovisningen för registrering och offentliggörande (Knechel et al., 2008; SOU 2008:32). Årsredovisningen ska förutom av en räkenskapsrevision också bestå av en förvaltningsrevision, vilket länderna i EU är ensamma om att ha lagstiftat (Niemi 2002; Niemi 2005; prop. 2009:10/204). När Finland sänkte aktiekapitalet ökade antalet företagare markant (SOU 2008:49), vilket är den utveckling som också sker i Sverige (Danielsson, 2010).

På grund av likheterna mellan Sverige och Finland kan man förvänta sig en liknande utveckling avseende nyregistrerade svenska aktiebolags val om att anlita eller inte anlita revisor. När Finland avskaffade plikten 2007 blev resultatet att hälften av de nyregistrerade bolagen anlidade revisor (prop. 2009:10/204). Med ett visst procentuellt intervall utifrån resultatet från Finland formulerar vi följande föreställning för svenska aktiebolag;

F 1 Mellan 35 och 65 procent av alla nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

2.3 BAKOMLIGGANDE FAKTORER

2.3.1 Bolagets storlek

Bolagets storlek har visat sig ha betydelse på valet av revisor, Collis (2003; 2010) och Svanström (2008) visar att högre omsättning ökar sannolikheten för att bolag väljer revisor. Flera studier (Carey et al., 2000; Tauringana & Clark, 2000) fann att frivillig revision var positivt korrelerat med bolagets skulder det vill säga ju högre skulder desto troligare var det att bolaget hade revisor.

Behovet av revisor kan analyseras och förklaras av separationen mellan ägaren och kontrollen av bolagets resurser. Agentteorin inriktar sig på relationen mellan principalen (ägare) och agenten (ofta ledningen) (Deegan & Unerman, 2006: 213 ff). Ägaren behöver reviderade räkenskaper för att hålla koll på ledningen (Thorell & Norberg, 2005). När det förekommer en separation av ägande och kontroll är ägaren ofta villig att tillföra finansiella kostnader för att övervaka de aktiviteter som ledningen utför (Tabone & Baldacchino, 2003). Ägaren kan då tillsätta en extern granskare (revisor) som kontrollerar bolagsledningens förvaltning det vill säga att ledningen har skött sina åtaganden (Nilsson, 2005:55–56). Revisorn kan ses som ett verktyg för att kvalitetssäkra informationen som ges till ägaren (Tabone & Baldacchino, 2003). Seow (2001) indikerar på ett visst stöd för agentteorin och menar att bolag som har ägare som inte är närvarande i bolagets dagliga verksamhet oftare väljer revisor.

När det gäller små bolag har agentteorin mindre betydelse då bolagets ägare och ledning oftast är samma person. Trots detta anser vi ändå att agentteorin kan ha ett förklaringsvärde i efterfrågan på revision i små bolag. Detta genom att bolag med fler ledamöter skulle ha en ökad separation av ägare och kontroll (separation av makt), vilket då skulle öka efterfrågan på kvalitetssäkring, som är en av revisorns uppgifter. Därför blir föreställningen;

F 2 a Ju fler styrelseledamöter desto större sannolikhet att nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

Intressentteorin har att göra med organisationens samverkan med dess intressenter. Intressenter är individer eller grupper som påverkar eller påverkas av organisationens agerande (Deegan & Unerman, 2006:284 ff). Intressentteorin har två indelningar; det etiska synsättet och ledningssynsättet. Det etiska synsättet innebär att alla intressenter ska behandlas lika oavsett deras makt och inflytande. Enligt detta synsätt gör man ingen indelning i primära intressenter (väsentliga för organisationen) och sekundära intressenter (koppling till organisationen). Ledningssynsättet innebär att organisationen själv rangordnar sina intressenter i grupper som primära och sekundära intressenter. Intressenter med stor makt anses av organisationen som viktigare och därför läggs det ner mer tid på relationen med dessa intressenter (Deegan & Unerman, 2006:286 ff). Enligt intressentteorin ska revisorn ta hänsyn till samtliga intressenter vid revidering av bolaget (jämför Thorell & Norberg, 2005). I Danmark har det identifierats att det är banker och kreditinstitut som har det största

inflytandet på valet av revisor medan det i England är leverantörer och kreditgivare som har den största makten (Collis, 2010).

I ett aktiebolag är delägarna inte personligt betalningsansvariga för bolagets förpliktelser se 1 kap 3 § första stycket ABL. Därför finns det i Sverige ett kapitalskydd i form av ett aktiekapital (SOU 2008:49). I EG:s andra bolagsdirektiv anges ett lägsta tillåtna aktiekapital för publika bolag. Däremot finns det inte liknande bestämmelser för privata aktiebolag, vilket har skapat en diskussion om kapitalkravets betydelse inom EU. Den 1 april 2010 sänktes aktiekapitalet i Sverige till 50 000 kr. Orsaker som diskuterades var konkurrensfaktorer, att man i England kan bilda ett aktiebolag för ett pund, och att flera länder till exempel Spanien och Finland sänkt sitt aktiekapital (SOU 2008:32).

Ett annat mått på bolagets storlek som vi har valt att testa är aktiekapital. Ett högt aktiekapital skulle kunna bero på att bolaget förväntar sig att bli stora och därmed kommer att ha fler intressenter som sätter press på bolaget, vilket kan leda till att de vill ha revisorn som kvalitetssäkring. Då studier (Collis, 2010; Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2005; FRC, 2006 refererat från SOU 2008:32) visar att intressenters makt har en påverkan på bolagets val av revisor, blir föreställningen;

F 2 b Ju högre aktiekapital desto större sannolikhet att nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

2.3.2 Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser

Bolagets val av revisor kan hänföras till kostnads och nytta teorin. Studier har visat att kostnaden får bolag att välja bort revisorn (Collis, 2003; Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2005; prop. 2009:10/204; SOU 2008:32; Thorell & Norberg, 2005), men besparingen för bolagen är samtidigt svårbedömd (Collis, 2003). Det finns bolag som inte anser att det finns så mycket pengar att spara och därför väljer att ha kvar revisorn (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2005). Resultat från England, Danmark och Finland (Collis, 2003; prop. 2009:10/204) visar att det finns en tröghet från att anlita revisor till att välja bort revisor.

När bolag har ledamöter som även sitter med i andra aktiebolagsstyrelser finner vi det troligt att de upplever att revisorn tillför en högre nytta samtidigt som de initialt är mer konservativa till att anlita revisorn, vilket gör att de i större utsträckning väljer att anlita revisor än bolag där styrelseledamöter bara sitter i en aktiebolagsstyrelse. Därför formuleras följande föreställning;

F 3 Nyregistrerade bolag med styrelseledamöter som är verksamma i fler än en aktiebolagsstyrelse väljer i högre utsträckning att anlita revisor än nyregistrerade bolag med styrelseledamöter som bara är verksamma i en aktiebolagsstyrelse.

2.3.3 Kön på bolagets styrelseledamöter

Trots att lika många kvinnor som män kommer in i affärsvärlden är det fortfarande män som har den största andelen av de höga positioner i bolag och det är också de som till största del är partners i revisionsbyråer (Collin et al., 2007). Problem med legitimitet i arbetspositioner kan göra det svårare för kvinnor i maktposition att utöva direktiv makt jämfört med män i motsvarande positioner (Ridgeway & Smith-Lovin, 1999). Enligt Rosa et al. (1996) är det fortfarande anmärkningsvärt att antalet och andelen kvinnor som äger eller är delägare i mer än ett bolag är betydligt färre än män. Goffee och Scase (1985:135) indikerar att kvinnliga företagare skiljer sig mot manliga företagare, då de tenderar att se deras bolag endast som en komponent av ett större system av relationer. Även Carter och Cannon (1992:152) ser en tendens att kvinnliga företagare inte låter bolaget komma i konflikt med familjen. Vid valet av bolagsform valde kvinnor framförallt att starta en enskild firma (SOU 2008:49), vilket kan ha sin förklaring av att små bolag ger kvinnor större flexibilitet (Chaganti, 1986; Scott, 1986). Bland samtliga bolagsformer som bildades i Sverige 2006, startades 11 procent av bolagen av kvinnor i form av aktiebolag, samma siffra var 26 procent för männen (SOU 2008:49).

Fischer (1992) gjorde en studie på små bolag där resultatet visar att bolag som ägs av kvinnor har sämre tillväxt än män. Du Rietz och Henrekson (2000) fann att kvinnliga företagare var mindre benägna än män att äga flera bolag, mindre angelägna att expandera och om expansion skedde var den planerad. Utifrån ovanstående antagande att kvinnor är mer försiktiga än män, formuleras föreställningen;

F 4 Nyregistrerade bolag med enbart kvinnliga styrelseledamöter väljer i högre utsträckning att anlita revisor än nyregistrerade bolag med enbart manliga styrelseledamöter.

2.3.4 Bolagets geografiska hemvist

Forskning kring bolagets geografiska hemvist visar på blandade resultat (Bennett et al., 2001; Keeble, 1998). Keeble (1998) visar att efterfrågan på konsulttjänster inom ekonomi skiljer sig åt mellan bolag i stora städer och bolag i glesbygd. Detta kan bero på att det i allmänhet förväntas att rådgivare på mindre orter är sämre, än i stora städer (Svanström, 2008:57). Det är en kompetensfråga där kunskapen anses vara bättre på större orter. Bennett et al. (2001) resultat visar att region inte har ett starkt samband med efterfrågan på rådgivning.

De flesta svenska aktiebolag revideras av Big 4 byråer och samtliga kontor runt om i landet får tillgång till expertisen som (framförallt) är centrerad till Stockholm. Detsamma gäller i hög grad för de medelstora revisionsbyråerna. Även vissa små revisionsbyråer är en del av ett större nätverk med kompetens (Edholm & Carlsson, 2010). Därför finns det ingen anledning att förutsätta att kontor på landsbygden inte kan erbjuda samma kompetens som i storstäderna.

Eftersom det finns en brist på forskning utifrån bolagets efterfrågan på revision avseende vilka län bolagen är verksamma i, väljer vi att dra paralleller till hur bolag på olika orter ser på

konsulttjänster. Den forskningen visar på blandade resultat, men eftersom vi inte finner belägg för att rådgivning behöver vara sämre på mindre orter, bedömer vi det troligare att det inte förekommer en signifikant skillnad när det gäller bolagets efterfrågan på rådgivning. Därför är det sannolikt att det skulle vara på liknande sätt när det gäller efterfrågan på revisorn. På grund av detta formulerar vi följande föreställning;

F 5 a Det finns ingen skillnad mellan länen när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

Svanström (2008) visar att det finns regionala skillnader i efterfrågan på revision och att bolag i Småland i större utsträckning kommer att välja revisor om revisionsplikten avskaffas än bolag i Stockholm och Norrland. Detta skulle kunna bero på att revisorns roll är av större betydelse för bolag i mindre- och medelstora orter än i storstadsregionen, eftersom det i storstäder finns andra aktörer som i viss mån kan fylla en del av revisorns funktion (Svanström, 2008:134 ff). Att Småland är regionen där bolag i högre utsträckning kommer att välja revisor kan förklaras av att västra Småland är en region med starka sociala nätverk där det råder en homogen kultur (Wigren, 2003:18 ff) och att bolagen har en personligare relation till revisorn. Utöver det upplever bolag i Småland att revisorn både gynnar bolagets interna och externa intressenter. Däremot uppfattar bolag i Norrland och Stockholm revisorn som mer strikt och yrkesmässig. En ytterligare anledning till att bolag i Stockholm i högre grad valde bort revisorn kan bero på kostnaden. En orsak till varför revisionsbyråerna i Stockholm har högre revisionskostnader än revisionsbyråer i mindre- och medelstora städer kan vara för att revisionsbyråerna i Stockholm har specialavdelningar (Svanström, 2008:134 ff). I enlighet med Svanströms (2008) slutsats när han undersökte om den potentiella effekten av revisionspliktens avskaffande skiljer sig åt mellan regioner formulerar vi följande föreställning;

F 5 b Det finns en regional skillnad mellan regionerna Småland, Stockholm och Norrland när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

2.3.5 Bolagets branschtillhörighet

I Sverige finns det bevis för att det i vissa utsatta branscher förekommer högre ekonomisk brottslighet. Skatteverket har i en rapport 2008 beräknat skattefel det vill säga skillnaden på vad staten borde få in i inkomster och vad som faktiskt kommer in. Där inkluderas allt från medvetet fusk, skatteplanering till vanliga misstag. Detta skattefel beräknades 2008 till 133 miljarder kronor varav mikroföretagen (de bolag som framförallt avses av frivillig revision) stod för en tredjedel (Skatteverket, 2008). För att minska på fusk har Skatteverket från och med 2010 infört kassaregister för bolag som hanterar kontanter (se 2 § Lag 2007:592 om kassaregister m.m.). För att minska svart arbetskraft inom restaurang och frisörbranschen ska det från och med 2007 föras personalligare (se 5 § Lag 2006:575 om särskild skattekontroll).

Det finns inte mycket forskning om olika branschers påverkan kring efterfrågan på revision. En studie av Senkow et al. (2001) visar inte på någon branschskillnad för stora Kanadensiska bolag. Det är samma resultat som Svanström (2008) fann i sin studie. När det kommer till ekonomisk brottslighet i olika branscher undersökte en studie av Magnusson och Wikström (1992:137) den ekonomiska brottsligheten i sju utsatta branscher (bilreparations-, städ-, måleri-, fastighetsförvaltnings-, restaurang-, taxi- samt åkeribranschen) och i 30 procent av fallen förekom det misstankar om ekonomisk brottslighet. Andra utsatta branscher är frisör- och byggnadsbranschen (BRÅ, 2008; Lindgren, 2000:175 ff). Det finns incitament att anta att dessa branscher i högre grad inte kommer vilja att anlita revisor. Å andra sidan visar forskning att revisorer är viktiga. Ur ett bankperspektiv visar en studie av Berry och Robertson (2006) att 91 procent av brittiska banktjänstemän tycker att reviderade årsredovisningar från revisorer är av betydelse. Enligt Chisnalls (1994) är banker i England mer benägna att låna ut pengar till bolag med reviderade räkenskaper. Detta trots att små bolag ofta är tvungna att gå in med egen säkerhet för att lånet till bolaget ska beviljas (SOU 2008:32). Detta tyder på att revisorer signalerar en ökad trovärdighet. Utifrån ovanstående resonemang, Senkow et al. (2001) och Svanströms (2008) studie formuleras föreställningen;

F 6 Det finns ingen skillnad mellan branscher när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

2.4 BYRÅTILLHÖRIGHET

2.4.1 Vald revisors byråtillhörighet

Knechel et al. (2008) förklarar att bolags val av revisionsbyrå kan bero på antingen kvalitet eller kostnad. Kvalité aspekten kan förklaras med DeAngelo (1981) 'reputation theory', medan kostnadsaspekten kan förklaras av att kostnaden inte överstiger nyttan med revision.

DeAngelo (1981) hävdar att stora revisionsbyråer det vill säga Big 4 byråer har större incitament att utfärda korrekta rapporter, eftersom de har ett mer värdefullt 'reputation' (rykte). Det finns ingen ensam klient som är tillräckligt viktig för att en Big 4 byrå ska utfärda en felaktig rapport och riskera att förlora sitt uppbyggda rykte. Det är snarare så att en felaktig rapport på grund av oaktsamhet kan leda till att byrån förlorar stora inkomster exempelvis genom färre kunder. Francis och Wilson (1988) framhåller att det är byråernas uppbyggda rykte kring sitt varumärke som måste försvaras, genom att tillhandahålla högklassig revision. Francis (2004) menar att Big 4 byråerna inte alltid är överlägsna, men generellt sett som en grupp håller Big 4 byråer en högre kvalitet än Non Big 4 byråer. Medan Ireland och Lennox (2002) resultat visar att Big 4 byråers kunskapsfördelar attraherar bolag med hög kvalitet och Lennox (1999) menar att ledningen helt enkelt värderar prestige som kommer av att vara associerad med ett högre värde, vilket är det Big 4 byråerna representerar.

De flesta publicerade studier är utförda på börsnoterade amerikanska bolag och visar på en kvalitetsskillnad mellan Big 4- och Non Big 4 byråer (Francis et al., 1999; Francis, 2004;

Simunic, 1980 m.fl.). Europeisk forskning har inte funnit samma stöd för kvalitetsskillnad avseende revisionsbyråns storlek. En studie av Maijor och Vanstraelen (2006) indikerar att Big 4 byråer har en högre revisionskvalité än Non Big 4 byråer i England, men inte i Tyskland och Frankrike. I Belgien är resultaten blandade. Willekens och Achmadi (2003) fann kvalitetsskillnad medan, Sercu et al. (2002) inte fann någon kvalitetsskillnad mellan Big 4- och Non Big 4 byråer.

Studier av Collis (2003), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (2005) och Thorell och Norberg (2005) har visat på ett samband mellan att välja bort revisorn och revisorns arvode (kostnad). Den svenska studien av Thorell och Norberg (2005) finner inga bevis för att nyttan överträffar kostnadsaspekten med revision. Kostnadsaspekten visas genom att Big 4 byråer normalt tar ut högre avgifter än Non Big 4 byråer (Choi et al., 2008; Simunic, 1980). Forskning har visat att revisionsarvodet är den främsta anledningen till att små bolag byter revisionsbyrå (Beattie & Fearnley, 1995). En studie av Hermanson och Plunkett (1994) visar att stora bolag värderar revisionsbyråns rykte högst, medan små bolag är mindre oroad över effekten av revisionsbyråns rykte samtidigt som kostnadsaspekten är viktig för små bolag, men inte för stora bolag. I Finland finns det en studie utförd under perioden 2000-2006 som visar att mindre- och familjeägda bolag väljer Non Big 4 byråer i högre utsträckning än Big 4 byråer (Niskanen et al., 2010). I Sverige har dock Big 4 byråerna ett 'first-mover advantage' inom revision det vill säga att byråer som grundades tidigt (Big 4) är mer framgångsrika än byråer som grundades senare (Non Big 4). Detta visas genom att Big 4 byråer sysselsätter majoriteten av Sveriges revisorer och har högre omsättning än Non Big 4 byråer (Svanström, 2008:5; Wallerstedt, 2001).

Det finns flera olika faktorer som kan påverka valet av revisor. Vi valde att testa det ur ett kvalitetsperspektiv då det samlade beviset (DeAngelo, 1981; Francis et al., 1999; Lennox, 1999 m.fl.) visar att Big 4 byråer håller en högre kvalitet och att de har ett 'first-mover advantage' i Sverige jämfört med Non Big 4 byråer (Wallerstedt, 2001). Detta i kombination med Svanströms (2008:166) resultat, att bolag med Big 4 byråer är mer benägna att behålla revisorn, gör att vi formulerar följande föreställning för nyregistrerade bolag;

F 7 Nyregistrerade bolag som väljer att anlita revisor, väljer i högre utsträckning Big 4 byråer än Non Big 4 byråer.

3 METOD

I metodkapitlet beskrivs vår metod och hur vi har gått tillväga för att genomföra studien. Metoden avslutas med en tillförlitlighetsdiskussion där vi tar upp studiens tillförlitlighet i form av validitet och reliabilitet.

3.1 VAL AV UNDERSÖKNINGSMETOD OCH FORSKNINGSAKSATS

Eftersom studiens avsikt var att undersöka hur svenska nyregistrerade aktiebolag valde att göra avseende valet av revisor fann vi att den kvantitativa metoden lämpade sig bäst (Olsson & Sörensen, 2007:13). Den kvantitativa metoden hjälpte oss att göra jämförelser och upptäcka skillnader mellan olika grupper. Studien bestod av en stor datamängd, vilket gjorde att vi kunde uttala oss med statistisk säkerhet, mängden bolag minskade också risken för slumpmässighet (Halvorsen, 2009:95 ff). Genom användandet av den kvantitativa metoden skapades möjligheter till generalisering av resultatet (Bryman & Bell, 2005:100).

Vår studie har genomförts som en dokumentstudie, genom att dokument används som datakälla istället för människor (Denscombe, 2000:17). Fördelarna med en dokumentstudie är att det är kostnadseffektivt, att data är relativt lätt att få tillgång till samt att dokument är tillgängliga för offentlig granskning. Nackdelarna med en dokumentstudie var att vi måste göra en bedömning av källans trovärdighet och vi måste vara medveten om att data har skapats för andra ändamål än undersökningens specifika syfte (Denscombe, 2000:201).

Vi har använt oss av en deduktiv forskningsansats, genom att vi skaffade oss en bild över teorin och sedan jämförde den med empirin. Vi började med att ta fram teorier baserade på vetenskapliga artiklar och utifrån dessa skapades föreställningar som testades mot verkligheten (Bryman & Bell, 2005:23 ff).

3.2 LITTERATURSÖKNING

Den referenslitteratur som vi har använt oss av berör revisionsområdet och denna litteratur har studerats för att få en djupare förståelse för vad som kan påverka bolags val att välja revisor eller inte.

Artiklarna har främst hämtats från databaserna Business Source Premier, Emerald, Elsevier ScienceDirect och Jstore. De sökord som vi har använt oss av är olika kombinationer och böjningar av; audit, Big 4, county, deregulation/elimination/exemption, gender, mandatory/statutory, quality, och voluntary utöver dessa har vi tagit hjälp av referenslistor på tidigare artiklar för att få ytterligare information.

På grund av att revisionsplikten avskaffande är så pass nytt i Sverige fanns inga studier om dess effekt. Därför valde vi att fokusera på en studie av Svanström som undersökte hur bolag skulle välja om revisionsplikten skulle avskaffas. Detta i kombination med forskning från andra länder som redan avskaffat revisionsplikten. Då vi inte fann undersökningar som fokuserade på nyregistrerade bolags efterfrågan på revision i andra länder valde vi att dra paralleller från studier på verksamma bolag.

När det gäller geografisk hemvist och län, hittade vi inga studier på bolags efterfrågan på revision. Därför valde vi att tolka det parallellt med forskning angående efterfrågan på konsulttjänster.

3.3 URVAL OCH MÄTMETOD

Vårt urval bestod av 3892 nyregistrerade aktiebolag som bildades i Sverige under november och december 2010, detta representerade ett stickprov av hela populationen nyregistrerade bolag.

Vår beroende variabel var huruvida nyregistrerade bolag valde att anlita revisor eller inte. De oberoende variablerna var bolagets storlek (antal styrelseledamöter i bolaget och bolagets aktiekapital), bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser, kön på bolagets styrelseledamöter, geografisk hemvist (län och region), bolagets branschtillhörighet och revisorns byråtillhörighet. De statistiska testerna utfördes i PASW.

3.4 DATAINSAMLING

Den datainsamling som gjordes togs från olika databaser. Information om nyregistrerade aktiebolag har hämtats från PoIT som är ett officiellt kungörelseorgan på internet. Uppgifter om bolagets geografiska hemvist, bolagets aktiekapital och revisorns namn hämtades också från PoIT. Information om revisorns byråtillhörighet hämtades från Revisorsnämndens hemsida. Bolagets branschkodning kommer från affärsdatabas. Data om antal styrelseledamöter, kön på bolagets styrelseledamöter och bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser är hämtade från www.allabolag.se och www.ratsit.se.

3.5 KATEGORISERING OCH KODNING AV DATA

3.5.1 Nyregistrerade aktiebolags val

Val av revisor eller inte

I figur 2 kan man se hur vi har valt att koda bolagens val av revisor. Då vi valde att exkludera lagerbolag och tveksamheter förekom huruvida de var lagerbolag var första steget att kolla på

bolagets namn (då lagerbolag vanligtvis har liknande namn som 'starta up 1023', 'starta upp 1024' osv.). Om det inte gav vägledning kontrollerade vi bolagsordningen och sökte på bolag med liknande namn kombinationer. Även egen erfarenhet av att granska årsredovisningar användes. Vi valde även att exkludera publika bolag och för att ta reda på om bolag var publika kontrollerade vi namnet på alla bolag som hade ett aktiekapital på 500 000 kr eller mer.

Val av revisor	
Valde ej revisor	1
Valde revisor	2

Figur 2: Bolagets val av revisor eller inte

3.5.2 Bakomliggande faktorer

Bolagets storlek

Vi har mätt bolagets storlek på två olika sätt i form av antal styrelseledamöter i bolaget och bolagets aktiekapital.

I figur 3 visas hur antal styrelseledarmöter kodats. På grund av att antal bolag med fler än fyra styrelseledamöter blev så få valde vi att döpa om kategorin till fyra eller fler.

Antal styrelseledamöter i bolaget	
1 st	1
2 st	2
3 st	3
4 st eller fler	4

Figur 3: Bolagets storlek mätt i antal styrelseledamöter som sitter i bolaget

Utifrån figur 4 kan man se hur kodningen av bolagens aktiekapital gjordes. Där aktiekapitalet delades upp i fyra olika grupper beroende på aktiekapitalets storlek. Tre bolag hade euro som redovisningsvaluta. Dessa valde vi att omräkna till svenska kronor, omräkningskursen vid tillfället var 9,09 kr. Då två av dessa bolag hade 5 500 euro i aktiekapital blev omräkning strax under 50 000. Eftersom ABL 1 kap 5 § skriver "Om aktiekapitalet är bestämt i euro och har varit bestämt i euro sedan bolaget bildades, ska det uppgå till minst det belopp i euro som enligt den av Europeiska centralbanken då fastställda växelkursen motsvarade 50 000 kr." Därför har dessa två kategoriserats som 50 000 kr. Det tredje bolaget hade ett aktiekapital på 59 360,88 euro, vilket med vår kategorisering blev mer än 100 000 kr.

Aktiekapital	
50000	1
50001- 99999	2
100000	3
100000+	4

Figur 4: Bolagets storlek mätt i bolagets aktiekapital

Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser

I figur 5 visas hur kodningen för bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser är gjord.

Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser	
Ledamöter sitter i en aktiebolagsstyrelse	1
Någon eller alla ledamöter sitter i mer än en aktiebolagsstyrelse	2

Figur 5: Bolags fördelning av ledamöter i aktiebolagsstyrelser

Kön på bolagets styrelseledamöter

I figur 6 visas hur bolagets styrelseledamöter har kodats efter kön. När bolagets styrelse bestod av både män och kvinnor valde vi att inte ta med dessa bolag i beräkningen, eftersom vi endast undersökte skillnaden mellan män och kvinnor. I vissa fall kunde vi på grund av namnet inte avgöra om styrelseledamöterna var en kvinna eller man, då gjordes sökningar på www.ratsit.se. I de fall då tveksamheter fortfarande fanns valde vi att inte ta med dessa bolag. Sammantaget resulterade detta i att 365 bolag inte var med i beräkningen av denna variabel.

Kön på bolagets styrelseledamöter	
Enbart män	1
Enbart kvinnor	2

Figur 6: Bolagets styrelseledamöter uppdelat efter kön

Bolagets geografiska hemvist

Vi valde att mäta bolagets geografiska hemvist på två olika sätt. Först testades samtliga län för sig och sedan gjorde vi en regional uppdelning. Figur 7 visar hur kodningen av länen var gjord.

Län	
Blekinge	1
Dalarna	2
Gotland	3
Gävleborg	4
Halland	5
Jämtland	6
Jönköping	7
Kalmar	8
Kronoberg	9
Norrbottn	10
Skåne	11
Stockholm	12
Södermanland	13
Uppsala	14
Värmland	15
Västerbotten	16
Västernorrland	17
Västmanland	18
Västra Götaland	19
Örebro	20
Östergötland	21

Figur 7: Geografisk uppdelning utifrån län

Vår regionala uppdelning baserades på Svanströms (2008:102) studie med uppdelning i tre regioner; Stockholm, Småland och Norrland. I Småland ingick länen Kalmar, Kronoberg och Jönköping och i Norrland ingick länen Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg. Den regionala kodningen visas i figur 8.

Region	
Stockholm	1
Småland	2
Norrland	3

Figur 8: Geografisk uppdelning utifrån region

Bolagets branschtillhörighet

Det finns flera olika system för att dela upp bolag i branscher. Vi valde att använda ett branschkodningssystem med SNI koder, då detta är det Skatteverket använder som grund för F-skattsedel, vilket är lämpligt då vi inriktade oss på nyregistrerade bolag.

SNI koder är uppbyggda i olika nivåer. Första avdelningen (bokstavskoden) rymmer 21 klasser, huvudgruppen (tvåsifferkod) rymmer 88 klasser, grupp (tresifferkod) rymmer 272 klasser, undergrupp (fysifferkod) rymmer 615 klasser och detaljgrupp (femsifferkod) rymmer 821 klasser (www.scb.se). Bolagen branschkodades enligt första nivån det vill säga bokstavskoden. För att möjliggöra detta gjordes sökningar på bolagens organisationsnummer i affärsdata. Flera problem dök upp, det största rörde att många bolag hade flera olika verksamhetsområden vilket gjorde att vi inte kunde avgöra vad som var det primära affärsområdet. Vår lösning var att konsekvent ta bolagets första angivna SNI kod, vilket i de allra flesta fall var det första som angavs i bolagets bolagsordning. Ett annat problem var att en del bolag inte hade någon SNI kod angivet, vilket berodde på att de ej sökt F-skattsedel hos Skatteverket. I dessa fall branschkodades bolagen utifrån det första verksamhetsområdet som angavs i bolagsordningen, med hjälp av en mall och en sökfunktion för SNI koder på scb:s hemsida.

Efter branschkodningen av samtliga bolag, visade det sig att vissa branscher blev underrepresenterade. Efter diskussion med vår handledare slogs de underrepresenterade branscherna ihop; SNI kod B, utvinning av mineral, SNI kod D försörjning av el, gas, värme och kyla, SNI kod E vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering tillsammans med SNI kod C tillverkning. I figur 9 visas hur vår sammanslagning och kodning av branscher ser ut. Sammanslagningen resulterade i att antal branscher gick från 18 till 15 stycken.

Branschbenämning	SNI kod	
Jordbruk, skogsbruk och fiske	A	1
Tillverkning mm	B, C, D, E	2
Byggverksamhet	F	3
Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar	G	4
Transport och magasinering	H	5
Hotell- och restaurangverksamhet	I	6
Information - och kommunikationsverksamhet	J	7
Finans- och försäkringsverksamhet	K	8
Fastighetsverksamhet	L	9
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	M	10
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster	N	11
Utbildning	P	12
Vård och omsorg; sociala tjänster	Q	13
Kultur, nöje och fritid	R	14
Annan serviceverksamhet	S	15

Figur 9: Bolagets branschtillhörighet utifrån SNI koder

3.5.3 Byråttillhörighet

Vald revisors byråttillhörighet

När bolagen anlidade revisor var det väsentligt att ta reda på vilken revisionsbyrå de valde. I vissa fall fanns det angivet i PoIT och då användes det. Annars gick vi in på Revisorsnämndens hemsida för att söka på revisorns namn. När det fanns flera revisorer med samma namn kollades och jämfördes samtliga med det som angivits i PoIT och Revisorsnämnden samt med vad som var angivet på www.allabolag.se. I några fall kom inte något resultat upp på Revisorsnämndens sökmotor. Då testades ändringar i namnet exempelvis Karlsson med K istället för C. I några fall gav inte detta något resultat och då sökte vi på revisorns personnummer för att på så sätt få reda på andra bolag som revisorn reviderat och då gick vi in i deras årsredovisning och kollade i revisionsberättelsen efter vilken byrå de tillhörde. I figur 10 visas hur revisorns byråttillhörighet har kodats.

Revisorns byråttillhörighet	
Big 4 byråer	1
Non Big 4 byråer	2

Figur 10: Revisorns byråttillhörighet bland de bolag som väljer revisor

Då resultatet visade en så pass låg andel Big 4 byråer, blev vi nyfikna och ville se om det skiljde sig mellan Big 4 byråerna och de medelstora byråerna. Därför valde vi att göra ytterligare en uppdelning där de stora och medelstora byråerna specificerades för att se eventuella skillnader. I figur 11 kan man se hur kodningen för uppdelningen är gjord. Figur 10 och 11 har vi i empirin slagit ihop till en tabell.

Specificerad uppdelning mellan byråer	
PWC	3
KPMG	4
E&Y	5
Deloitte	6
Grant Thornton	7
BDO	8
SET	9
Små revisionsbyråer	10

Figur 11: Fördelning av revisorns byråtillhörighet bland de som väljer revisor

3.6 TOLKNING AV P-VÄRDE

Vi använde oss av ett paired samples t- test som är ett statistiskt mått där man med hjälp av p-värden (p= sannolikhet) visar hur starkt stöd sambandet mellan variablerna har. Vi jämförde vår beroende variabel med samtliga oberoende variabler. Testet är gjort i det statistiska programmet PASW. Vid tolkning av p-värdet har vi accepterat att ett p-värde på 0,05 eller mindre, ger stöd för att det fanns ett samband mellan vår beroende variabel och våra oberoende variabler, medan ett p-värde över 0,05 innebar att resultatet kunde bero på slumpen (jämför Bryman & Bell, 2005:269).

3.7 TILLFÖRLITLIGHETSDISKUSSION

3.7.1 Validitet

Validitet handlar om i vilken grad vår studie mäter vad som är tänkt att mätas (Bryman & Bell, 2005:48). Vi anser att studiens datamängd gav oss tillräcklig information att spegla den verklighet vi avsåg att mäta. För att verifiera värdet i de dokument som vi har använt oss av som källor har dessa granskats noggrant. Det finns enligt Cohen et al. (2005:162 ff) två steg för att validitetstesta ett dokument. Först ska tillförlitligheten i dokumentet värderas sedan ska värdet av data som finns i dokumentet utvärderas.

3.7.2 Reliabilitet

Reliabilitet anger i vilken grad våra resultat påverkades av tillfälligheter (Andersen, 1998:85) och huruvida man kan lita på insamlad data (Jacobsen, 2002:22). En förutsättning för att man ska kunna bedöma studiens reliabilitet är att hänsyn tas till replikation, det vill säga att andra forskare ska kunna upprepa studien. Om en liknande studie skulle genomföras under samma tidsperiod skulle ett liknande resultat uppkomma eftersom den registrerade informationen i PoIT förblir densamma (Bryman & Bell, 2005:48). Däremot kan det ha förekommit viss

felkodning av oss och av vissa sekundärkällor exempelvis kan ledamotsförändringar ha skett. För att öka reliabiliteten angående ledamotsförändringar gick vi tillbaka i PoIT och gick igenom samtliga bolag för att se till att det exempelvis inte hade skett någon företrädareändring som kunde påverka vårt resultat från sekundärkällorna.

Eftersom sammanslagningen av branscher baserades på våra egna bedömningar skulle en annan forskare kunna göra sammanslagningen på annat sätt. Vid branschkodningen när det fanns flera SNI koder var det omöjligt att veta vilken som var den huvudsakliga verksamheten. Vi valde då konsekvent att ta första SNI koden, vilket i de allra flesta fall var samma som det som stod först i bolagsordningen. Det som skapar osäkerhet kring reliabiliteten var de fall då det inte fanns någon SNI kod. Då tolkades det första som stod angivet i bolagsordningen och bolagen kodades efter det, med hjälp av en mall och frisökningar på scb:s hemsida. De bolag vi inte lyckades koda själva rådfrågade vi vår handledare om.

3.7.3 Källkritik

Vår studie baserades till största del på tidigare forskning och statliga utredningar, men det förekom även viss kurslitteratur. Vid val av artiklar har vi framförallt använt oss av artiklar som blivit granskade av sakkunniga personer det vill säga 'peer-reviewed'.

4 EMPIRI, ANALYS OCH DISKUSSION

I detta kapitel presenterar vi vår empiri, analys och diskussion. Vi utgår från våra tre huvuddelar i vår figur; nyregistrerade aktiebolags val, bakomliggande faktorer och byråtillhörighet. Där vi på varje del börjar med att presentera de resultat som vi kommit fram till för att sedan förklara och analysera varför vårt resultat blev som det blev.

4.1 NYREGISTRERADE AKTIEBOLAGS VAL

4.1.1 Val av revisor eller inte

F 1 Mellan 35 och 65 procent av alla nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

- Föreställningen får ej stöd.

Tabell 1: Fördelning av bolagens val av revisor eller inte

	Antal nyregistrerade bolag (st)	%
Valde ej revisor	3191	82%
Valde revisor	701	18%
Totalt	3892	100%

Tabell 1 visar att 701 av de 3892 nyregistrerade aktiebolagen valde att anlita revisor, vilket motsvarar 18 procent av bolagen. Eftersom så få av de nyregistrerade aktiebolagen valde revisor, stöds inte vår föreställning att Sveriges utveckling skulle bli liknande som Finlands där hälften av de nyregistrerade aktiebolagen valde revisor.

Dock får man ta hänsyn till att vår studie omfattar de två första månaderna efter lagändringen och att det då var många som passade på att starta aktiebolag. Vid en jämförelse mellan november och december visar resultatet att 13 procent av bolagen valde revisor i november, medan 22 procent av bolagen valde revisor i december. Dock är båda dessa siffror lägre än 35 procent.

Att så få bolag valde revisor skulle kunna förklaras med att kostnaden inte upplevs överstiga nyttan och att agentteorin är mindre tillämpningsbar för mindre bolag (jämför Thorell & Norberg, 2005). Detta resonemang kan kopplas till att länder som Tyskland och Frankrike aldrig haft revisionsplikt för små bolag (Thorell & Norbergs, 2005).

4. 2 BAKOMLIGGANDE FAKTORER

4.2.1 Bolagets storlek

Tidigare studier har visat att storleken på bolag har betydelse på bolags val av revisor. Bland annat har Collis (2003; 2010) och Svanström (2008:166) testat detta genom omsättning. För att mäta storleken i vår studie har vi använt två variabler; antal ledamöter i bolagets styrelse och bolagets aktiekapital.

F 2 a Ju fler styrelseledamöter desto större sannolikhet att nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

- Föreställningen får stöd.

Tabell 2: Antal styrelseledamöter i förhållande till bolagens val av revisor

Antal styrelseledamöter	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
1 st	3066	513	17%
2 st	569	112	20%
3 st	171	50	29%
4 st eller fler	86	26	30%
Totalt	3892	701	
P-värde	0,000		

Tabell 2 visar att de flesta bolagen (3066 stycken) bildades med en styrelseledamot. Andelen revisorer är störst för bolag med 4 eller fler styrelseledamöter och minst för bolag med en styrelseledamot. I bolag med en ledamot valde 17 procent att anlita revisor, medan siffran är 30 procent för bolag med 4 eller fler styrelseledamöter. Det ger stöd för vår föreställning då fler ledamöter gav en större andel bolag med revisor. Testet ger stöd då p-värdet är 0,000.

Att agentteorin är mindre tillämplig visar sig i tabell 1, i och med att revisionspliktens avskaffande i Sverige gäller små bolag. Då tanken med revisionsplikt är att bolagets ägare ska få tillit för räkenskaperna som bolagsledningen presenterar (SOU 2008:32). Men eftersom ägare och ledning ofta är samma person i små bolag (SOU 2008:32) och ägaren därmed är närvarande i bolagets dagliga verksamhet finns det inte samma behov av kvalitetssäkringen som revisorer bidrar med (Seow, 2001). Trots att agentteorin är mindre tillämplig för små bolag visar resultatet att större bolag i form av fler ledamöter skapar en ökad separation av makt.

F 2 b Ju högre aktiekapital desto större sannolikhet att nyregistrerade bolag väljer att anlita revisor.

- Föreställningen får stöd.

Tabell 3: Bolagens aktiekapital i förhållande till bolagens val av revisor

Aktiekapital	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
50000	3714	619	17%
50001-99999	39	9	23%
100000	126	64	51%
100000+	13	9	69%
Totalt	3892	701	
P-värde	0,000		

Ur tabell 3 kan man utläsa att andelen bolag med revisorer är högst i gruppen med högst aktiekapital och lägst i gruppen med lägsta möjliga aktiekapital. I kategorin med aktiekapital över 100 000 kr valde 69 procent av bolagen att anlita revisor jämfört med bolag som hade lägsta möjliga aktiekapital på 50 000 kr. I den gruppen valde bara 17 procent att anlita revisor. Föreställningen får stöd och p-värdet är 0,000.

Detta resultat kan ha sin förklaring av intressentteorin då forskning har visat att intressenters inflytande påverkar valet om revisor (Collis, 2010; Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 2005; FRC, 2006 refererat från SOU 2008:32) och att bolag med högt aktiekapital kan antas vara bolag som ämnar bli stora bolag och därför i högre grad kommer att ha fler intressenter som kräver revisor.

Föreställningarna 2 a och 2 b, angående bolagets storlek får båda stöd. Resultatet är i linje med studier (Collis, 2003; Collis 2010; Svanström, 2008:166) som undersökt verksamma bolags storlek genom omsättning och funnit att stora bolag i större utsträckning väljer revisor. Vårt resultat visar både att fler ledamöter i bolagens styrelse och att ett högre aktiekapital ökar sannolikheten för att nyregistrerade bolag väljer revisor.

4.2.2 Bolag med ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser

F 3 Nyregistrerade bolag med styrelseledamöter som är verksamma i fler än en aktiebolagsstyrelse väljer i högre utsträckning att anlita revisor än nyregistrerade bolag med styrelseledamöter som bara är verksamma i en aktiebolagsstyrelse.

- Föreställningen får stöd

Tabell 4: Antal ledamöter i andra aktiebolagsstyrelser i förhållande till bolagens val av revisor

	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
Ledamöter sitter i en aktiebolagsstyrelse	2273	275	12%
Någon eller alla ledamöter sitter i mer än en aktiebolagsstyrelse	1619	426	26%
Totalt	3892	701	
P-värde	0,000		

Tabell 4 visar att bolag med ledamöter som är verksamma i andra aktiebolagsstyrelser är mer benägna att välja revisor. I bolag där ledamöter sitter med i en aktiebolagsstyrelse anlitar 12 procent revisor. I bolag där någon eller alla ledamöter sitter med i mer än en aktiebolagsstyrelse är det 26 procent som anlitar revisor. Föreställningen stöds och det finns ett signifikant samband då p-värdet är 0,000.

Trots att de nyregistrerade bolagen i hög utsträckning inte valde revisor, visar resultatet att bolag med ledamöter som är verksamma i fler aktiebolagsstyrelser är mer benägna att ha revisor. Detta stöds av europeisk forskning i England, Danmark och Finland där förändringar från att anlita revisor till att välja bort revisorn tar tid för verksamma bolag (Collis, 2003; prop. 2009:10/204). Vårt resultat skulle kunna bero på att bolag där ledamöterna redan är verksamma i andra aktiebolagsstyrelser i högre grad har upplevt en större nytta med att anlita revisor och initialt är mer konservativa än ledamöter som sitter i en aktiebolagsstyrelse.

4.2.3 Kön på bolagets styrelseledamöter

F 4 Nyregistrerade bolag med enbart kvinnliga styrelseledamöter väljer i högre utsträckning att anlita revisor än nyregistrerade bolag med enbart manliga styrelseledamöter.

- Föreställningen får ej stöd, men p-värdet påvisar stöd för ett omvänt samband mellan variablerna

Tabell 5: Kön på bolagens styrelseledamöter i förhållande till bolagens val av revisor

Kön på bolagens styrelseledamöter	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
Enbart män	2768	529	19%
Enbart kvinnor	759	113	15%
Totalt	3527	642	
P-värde	0,008		

Tabell 5 visar att när bolagens styrelse enbart består av män valde 19 procent revisor och när bolagens styrelse enbart består av kvinnor valde 15 procent revisor. När bolagens styrelse bestod av både män och kvinnor eller när könet inte gick att kategoriseras uteslöts de ur testet, vilket resulterade i att 365 bolag uteslöts. P-värdet 0,008 innebär att det finns ett samband. Föreställningen får dock inte stöd, utan resultatet visar på ett omvänt samband. Bolag med enbart manliga styrelseledamöter valde i högre utsträckning revisor jämfört med bolag med enbart kvinnliga styrelseledamöter.

Det omvända resultatet kan bero på att kvinnor tenderar att bedriva mindre bolag och inte expanderar i lika hög grad som män (jämför Du Rietz & Henrekson, 2000; Fischer, 1992). Eftersom storleken på bolag ökar efterfrågan på revision (Collis, 2003; Collis, 2010; Svanström, 2008:166) är det inte konstigt att kvinnliga företagare anlitar revisorer i mindre utsträckning än män.

4.2.4 Bolagets geografiska hemvist

Vi har två olika mått för att testa om det finns en geografisk skillnad i efterfrågan på revision. Dels testades samtliga län för sig, men sedan testades det för en regional skillnad där vi i likhet med Svanström (2008:102) testade tre regioner; Stockholm, Småland (länen Kalmar, Kronoberg och Jönköping) och Norrland (länen Västerbotten, Västernorrland, Jämtland och Gävleborg).

F 5 a Det finns ingen skillnad mellan länen när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

- Föreställningen får stöd

Tabell 6: Fördelning mellan länen i förhållande till bolagens val av revisor

Län	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
Blekinge	21	8	38,1%
Dalarna	81	18	22,2%
Gotland	28	3	10,7%
Gävleborg	80	12	15,0%
Halland	141	28	19,9%
Jämtland	44	12	27,3%
Jönköping	70	11	15,7%
Kalmar	63	14	22,2%
Kronoberg	52	12	23,1%
Norrbottn	68	23	33,8%
Skåne	485	90	18,6%
Stockholm	1361	224	16,5%
Södermanland	66	11	16,7%
Uppsala	130	20	15,4%
Värmland	80	12	15,0%
Västerbotten	114	33	28,9%
Västernorrland	82	10	12,2%
Västmanland	59	8	13,6%
Västra Götaland	675	124	18,4%
Örebro	57	3	5,3%
Östergötland	135	25	18,5%
Totalt	3892	701	
P-värde	0,147		

I tabell 6 kan man utläsa att Örebro har den lägsta andelen revisorer med 5,3 procent, medan Blekinge har den högsta andelen med 38,1 procent. I Stockholm bildas det flest bolag, men bolags val av revisor ligger under snittet. Avseende Norrlandsregionen ligger tre län högt Västerbotten, Jämtland samt Gävleborg medan Västernorrland ligger lågt. Det finns en skillnad mellan länen, men den är inte statistiskt signifikant då p-värdet är 0,147 vilket gör att skillnaden kan bero på slumpen.

Resultatet om att det inte finns någon signifikant skillnad i bolagens geografiska hemvist när det avser valet av revisor är i linje med att det inte finns en signifikant skillnad mellan bolag på olika orter avseende deras efterfrågan på rådgivningstjänster (Bennett et al., 2001).

Resultatet skulle till viss del kunna förklaras av att vissa län är underrepresenterade i antal nyregistrerade bolag under undersökningsperioden, vilket medför att resultatet kan vara slumpmässigt. I Blekinge var det 21 nyregistrerade bolag under perioden vilket motsvarar 0,5 procent av samtliga nyregistrerade bolag, varav 8 bolag anlidade revisor. I Örebro var det 57

nyregistrerade bolag, vilket motsvarar 1,5 procent av samtliga nyregistrerade bolag, varav 3 bolag anlidade revisor.

F 5 b Det finns en regional skillnad mellan regionerna Småland, Stockholm och Norrland när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

- Föreställningen får stöd

Tabell 7: Regional uppdelning i förhållande till bolagens val av revisor

Region	Antal nyregistrerade bolag	Antal bolag som valt revisor	%
Stockholm	1361	224	16,5%
Småland	185	37	20,0%
Norrland	320	67	20,9%
Totalt	1866	328	
P värde	0,000		

Tabell 7 visar att Norrland är den region med störst andel revisorer på 21 procent följt av Småland som ligger på 20 procent. Stockholm är den region som har lägst andel revisorer med 17 procent. P-värdet är 0,000 vilket tyder på att det finns en skillnad mellan Stockholm och övriga regioner (Småland och Norrland).

Vårt resultat stämmer inte helt överens med Svanströms (2008) resultat. Vår studie bekräftar att det är bolagen i Stockholm som i lägst utsträckning väljer revisor. Däremot är det inte bolagen i Småland utan bolagen i Norrland som väljer revisor i störst utsträckning. Skillnaden är dock mindre än en procentenhet. En möjlig förklaring till att våra och Svanströms (2008) resultat skiljer sig åt är att Svanström tar hänsyn till att det finns en nära relation mellan revisorer och företrädare för småländska bolag, vilket vi inte kan göra då vår studie avser nyregistrerade bolag.

Avseende bolagets geografiska hemvist visar föreställning 5 a att det inte finns någon skillnad mellan bolag i olika län, däremot visar föreställning 5 b att det finns en regional skillnad, vilket kräver ytterligare studier för att undersöka huruvida det finns en geografisk skillnad i efterfrågan på revision eller ej.

4.2.5 Bolagets branschtillhörighet

F 6 Det finns ingen skillnad mellan branscher när det gäller nyregistrerade bolags val om att anlita revisor.

- Föreställningen får stöd

Tabell 8: Bolagens branschfördelning i förhållande till bolagens val av revisor

Bransch benämning	SNI kod	Antal nyregistrerade bolag (st)	Antal bolag som valt revisor (st)	%
Jordbruk, skogsbruk och fiske	A	40	8	20%
Tillverkning mm	B, C, D, E	113	17	15%
Byggverksamhet	F	450	78	17%
Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar	G	457	88	19%
Transport och magasinering	H	109	20	18%
Hotell- och restaurangverksamhet	I	87	16	18%
Informations - och kommunikationsverksamhet	J	380	50	13%
Finans- och försäkringsverksamhet	K	288	83	29%
Fastighetsverksamhet	L	261	77	30%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	M	1094	164	15%
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster	N	131	24	18%
Utbildning	P	88	12	14%
Vård och omsorg; sociala tjänster	Q	197	35	18%
Kultur, nöje och fritid	R	94	14	15%
Annan serviceverksamhet	S	103	15	15%
Totalt		3892	701	
P-värde		0,444		

I tabell 8 kan man utläsa att bolag med SNI kod J, (informations- och kommunikationsverksamhet) har lägst andel revisorer med 13 procent, medan bolag med SNI kod K, (finans- och försäkringsbranschen) och SNI kod, L (fastighetsbranschen) har högst andel revisorer med 29 respektive 30 procent. De övriga branscherna låg inom intervallet 15 till 20 procent. Denna differens kan tyda på att en skillnad existerar, men att den inte är statistiskt signifikant då p-värdet är 0,444 och skillnaden kan därför bero på slumpen.

Den största andelen nyregistrerade bolag 28,1 procent bedriver sin verksamhet inom SNI kod M, (verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik). SNI kod L, (fastighetsverksamhet) står för 6,7 procent medan SNI kod A, (jordbruk, skogsbruk och fiske) står för 1 procent.

Att bolag i vissa branscher, som är mer utsatta för ekonomisk brottslighet (BRÅ, 2008; Lindgren, 2000; Magnusson & Wikström, 1992), väljer revisor i mindre omfattning kan ej stödjas, då det motsatsvis kan hävdas att bolag i dessa branscher vill signalera att de är trovärdiga och därför väljer revisor (jämför Berry & Robertson, 2006; Chisnalls, 1994). Att det inte finns någon skillnad mellan branschens efterfrågan på revision överensstämmer med resultat från Senkow et al. (2001) och Svanström (2008:172) studier.

4.3 BYRÅTILLHÖRIGHET

4.3.1 Vald revisors byråtillhörighet

F 7 De nyregistrerade bolagen som väljer att anlita revisor, väljer i högre utsträckning Big 4 byråer än Non Big 4 byråer.

- Föreställningen får ej stöd, men p-värdet påvisar stöd för ett omvänt samband mellan variablerna

Tabell 9: Fördelning mellan Big 4 och Non Big 4 byråer i förhållande till bolagens val av revisor

Byråtillhörighet	Antal nyregistrerade bolag som valt revisor	
	(st)	%
Big 4 byråer	153	22%
PWC	65	9,3%
KPMG	17	2,4%
E&Y	56	8,0%
Deloitte	15	2,1%
Non Big 4	548	78%
Grant Thornton	40	5,7%
BDO	23	3,3%
SET	32	4,6%
Små revisionsbyråer	453	64,6%
Totalt	701	100%
P värde	0,000	

Tabell 9 visar att av de bolag som valde att anlita revisor, valde 78 procent Non Big 4 byråer, medan 22 procent valde en av Big 4 byråerna. P-värdet för samtliga grupper är 0,000, vilket ger ett stöd för att det finns ett samband mellan grupperna, men att detta samband är omvänt från vår föreställning det vill säga bolag valde i högre grad Non Big 4 byråer än Big 4 byråer. I en mer detaljerad uppdelning mellan revisionsbyråerna visar resultatet att det är de små revisionsbyråerna som reviderar den största andelen av bolagen med 64,6 procent. Bland Big

4 byråerna är det PWC som reviderar den största andelen av bolagen med 9,3 procent. Medan både KPMG med 2,4 procent och Deloitte med 2,1 procent har en lägre andel nyregistrerade bolag än samtliga medelstora revisionsbyråer. Av de medelstora byråerna har Grant Thornton den största andelen bolag med revisorer med 5,7 procent medan BDO har den lägsta andelen med 3,3 procent.

Vårt resultat avseende nyregistrerade bolags val av revisionsbyrå går emot Svanströms (2008) resultat om hur redan verksamma bolag skulle välja om revisionsplikten skulle avskaffas. Svanström fann att bolag som anlidade Big 4 byråer var mer benägna att behålla revisorn.

Vår föreställning att bolagen skulle välja en Big 4 byrå på grund av deras överlägsna kvalitet (DeAngelo, 1981; Francis, 1994; Francis et al., 1999; Lennox, 1999 m.fl.) och att Big 4 byråerna har ett 'first-mover advantage' (jämför Wallerstedt, 2001) stämmer inte på de nyregistrerade bolagen. En möjlig aspekt som kan förklara resultatet är att Europeisk forskning inte gett entydigt stöd för att Big 4 byråer har högre kvalitet än Non Big 4 byråer (Maijoor & Vanstraelen, 2006; Sercu et al., 2002; Willekens & Achmadi, 2003). En annan förklaring till resultatet finns i Hermanson och Plunkett (1994) studie vars resultat visar att stora bolag värderar revisionsbyråns rykte högst, medan små bolag är mindre oroade över påverkan av revisionsbyråns rykte. Eftersom kvalitet inte styr bolagens val skulle Knechel et al. (2008) andra antagande att det är kostnaden som styr valet av revisionsbyrå vara tillämplig. Detta stöds av att kostnadsaspekten är viktig för små bolag (Hermanson & Plunkett, 1994) genom att kostnaden för revision normalt är högre för Big 4 byråer än Non Big 4 byråer (Choi et al., 2008; Simunic, 1980). Forskning har visat att revisionsarvodet är den främsta anledningen till att små bolag byter revisionsbyrå (Beattie & Fearnley, 1995). Resultatet får också stöd av att familjeägda och små bolag är mindre sannolika att använda Big 4 byråer, vilket förmodas bero på att Non Big 4 byråer tar ut lägre kostnader (Niskanen et al., 2010). Detta gör att vårt resultat inte är helt oväntat.

5 SLUTSATSER OCH FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING

I detta kapitel presenteras våra slutsatser där vi har slagit ihop huvuddel ett och tre från figur 1, då de kan förklaras med samma teori. Därefter presenterar vi slutsatser kring huvuddel två. Kapitlet avslutas med våra förslag till fortsatt forskning.

5.1 SLUTSATSER

5.1.1 Nyregistrerade aktiebolags val och byråtillhörighet

Resultatet av vår studie visar att 82 procent av de nyregistrerade aktiebolagen valde bort revisorn. De bolag som valde revisor anlidade en Non Big 4 byrå i 78 procent av fallen. Resultatet kan ha påverkats av att det framförallt i november var många bolag som valde att starta aktiebolag när revisionsplikten försvann. Detta med tanke på att endast 13 procent av bolagen valde revisor i november jämfört med 22 procent i december. Totalt var det färre nyregistrerade bolag som valde revisor än vad vi föreställt oss.

Vår studie kan inte styrka att Big 4 byråerna har en fördel avseende ryktet eller ett 'first-mover advantage' när det gäller de nyregistrerade bolagens val av revisionsbyrå. Det är tydligt att bolagen både väljer bort revisorn i hög utsträckning och väljer Non Big 4 byråer. Den huvudsakliga orsaken till resultaten torde vara kostnadsaspekten. Vi tolkar resultatet i enlighet med Thorell och Norberg (2005) kostnaden med revision bland de nyregistrerade bolagen överstiger nyttan med revision och av den anledningen väljer de nyregistrerade bolagen i hög utsträckning att inte anlita revisor. Att Non Big 4 byråer föredras kan kopplas till kostnadsaspekten genom att Non Big 4 byråer normalt tar ut lägre kostnader än Big 4 byråer.

5.1.2 Bakomliggande faktorer

Av de bakomliggande faktorerna finner vi att det existerar ett samband när det gäller bolagets storlek (antal styrelseledamöter i bolaget respektive bolagets aktiekapital). Bolagets storlek påverkar bolagens val av revisor och kan förklaras med agentteorin. I små bolag är ägare och ledning oftast samma person vilket gör att behovet av den kvalitetssäkring som revisorn tillför försvinner. Detta är också slutsatsen Thorell och Norberg (2005) framhöll i sin rapport då de undersökte revisionsplikten nytta och kostnad. När bolagen hade flera ledamöter ökade benägenheten att välja revisor eftersom fler ledamöter ger en ökad separation av makten i bolaget. Att ett högre aktiekapital ökar bolagens vilja att välja revisor kan ha sin förklaring i intressentteorin genom att bolag som ämnar bli stora i högre grad kan komma att ha fler intressenter som kräver revisor. En annan förklaring kan vara att bolagen förväntas växa och överstiga kraven på att räknas som ett litet bolag inom en snar framtid och därmed väljer att anlita en revisor från första dagen.

Även för bolag med ledamöter som är verksamma i flera aktiebolagsstyrelser finns det ett samband som visar att sannolikheten att välja revisor ökar jämfört med om ledamöterna sitter i en aktiebolagsstyrelse. Detta skulle kunna ha sin förklaring i att ledamöter som sitter i flera aktiebolagsstyrelser i högre grad har upplevt att nyttan överstiger kostnaden med revision, samtidigt som de initialt är mer konservativa när det gäller valet av revisor. Detta är i linje med resultat från studier i Europa som visar att det tar tid för redan verksamma bolag att välja bort revisorn.

När det har att göra med könet på bolagets styrelseledamöter finner vi ett omvänt samband. Bolag med styrelser som enbart bestod av manliga styrelseledamöter anlidade revisorer i högre utsträckning än bolag som enbart bestod av kvinnliga styrelseledamöter. Vi kan således inte stödja att kvinnor är mer försiktiga än män, men på grund av att kvinnor tenderar att bedriva mindre bolag och då bolagets storlek är en faktor som påverkar valet av revisor, är resultatet att manliga ledamöter i högre grad väljer revisor inte helt oväntat.

När det gäller bolagets geografiska hemvist fann vi ett samband för regional uppdelning, men inte för uppdelning per län. En möjlig faktor som kan ha påverkat resultatet är att vissa län i studien är underrepresenterade i antal nyregistrerade bolag. I och med det blandade resultatet krävs det ytterligare forskning för att ta reda på om det finns ett samband utifrån bolagets geografiska hemvist avseende bolagets val av revisor.

När det gäller branschtillhörighet och bolagens val av revisor finner vi inte ett signifikant samband. Vi finner en ganska stor skillnad mellan fastighetsbranschen (SNI L) och informations- och kommunikationsverksamhet (SNI J). I fastighetsbranschen valde 30 procent av bolagen revisor. Bland bolagen inom informations- och kommunikationsverksamhet valde endast 13 procent revisor.

5.2 FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING

Vårt resultat visar att endast 18 procent av bolagen valde revisor. I november var det endast 13 procent som valde revisor, medan samma siffra för december var 22 procent. Detta skulle kunna bero på att många passade på att starta ett aktiebolag när plikten avskaffades. Det är möjligt att våra siffror är något låga och att bolag som bildas senare kommer att vara mer benägna att välja revisor. Detta baseras på att vi i uppsatsens slutskede fann en studie av Frivisionsbarometern (2011) för första kvartalet 2011 vars resultat visar att 27 procent av de nyregistrerade bolagen valde revisor. I slutet av april uppskattade Bolagsverket att ca 25 procent av nyregistrerade bolagen valde revisor. Detta resultat ger ett ökat behov av fortsatt forskning på hur nyregistrerade bolags val av revisor ser ut.

I vår studie visas blandade resultat när det gäller bolagens geografiska hemvist. Resultaten stödjer inte att det finns en signifikant skillnad mellan länen, men däremot förekomsten av en regional skillnad i efterfrågan på revision. Detta är ett tvistigt samband som behöver utredas

ytterligare för att säkerställa huruvida det förekommer en geografisk skillnad i efterfrågan på revision eller inte.

I vår studie har vi tagit upp olika variabler som kan påverka bolagens val av revisor. Men det finns fler variabler att undersöka, exempelvis vore det intressant att se huruvida könet på revisorn eller om antalet anställda påverkar valet av revisor. När det kommer till vilken revisionsbyrå som bolag väljer finns det säkert fler möjliga förklaringar än kvalitet och kostnad. Då resultaten i Edholms och Carlssons (2010) uppsats indikerar att det är den personliga kontakten mellan bolaget och revisorn som är den främsta anledningen till valet av revisionsbyrå för små bolag.

Vår studie visar att det finns skillnader mellan revisionsbyråerna, ett intressant forskningsområde är att vidare undersöka vad detta kan bero på.

Ett annat tänkbart forskningsområde är anledningarna bakom bolagens beslut avseende valet av revisor, vilket skulle kunna ske med hjälp av en kvalitativ studie. Där en vinkling är att undersöka om det är kostnadsaspekten som är förklaringen till varför så få bolag valde att anlita revisor. Samt om kostnaden är det verkliga skälet till bolagens val av Non Big 4 byråer.

Då intressenters makt har inflytande på valet av revisor skulle det finnas ett behov av att veta vilka intressenter som har störst påverkan på beslutet, då forskning har visat att de inflytelserika intressenterna inte är detsamma i England som i Danmark (jämför Collis, 2010).

I och med att Norge den 1 maj 2011 tog bort revisionsplikten, vore det intressant att göra en komparativ studie och se om resultaten i Norge speglar våra resultat när det gäller nyregistrerade aktiebolags val.

REFERENSLISTA

Andersen, I. (1998) *Den uppenbara verkligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Beattie, V., Fearnley, S. (1995) The importance of audit firm characteristics and the drivers of auditor change in UK listed companies. *Accounting and Business Research*, Vol 25, No 100, pp 227-239.

Bennett, R., Robson, P., Bratton, W. (2001) The influence of location on the use by SMEs of external advice and collaboration. *Urban Studies*, Vol 38, No 9, pp 1531-1557.

Berry, A., Robertson, J. (2006) Overseas bankers in the UK and their use of information for making lending decisions: Changes form 1985. *The British Accounting Review*, Vol 38, No 2, pp 175-191.

Bryman, A., Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber.

BRÅ. (2008) *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007*. Rapport 2008:32.

Carey, P., Simnett, R., Tanewski, G. (2000) Voluntary Demand for Internal and External Auditing by Family Businesses. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol 19, No 1, pp 37-51.

Carter, S., Cannon, T. (1992) *Women as Entrepreneurs*. London: Academic Press.

Chaganti, R. (1986) Management in Women-Owned Enterprises. *Journal of Small Business Management*, Vol 24, No 4, pp 18–29.

Chan, P., Ezzamel, M., Gwilliam, D. (1993) Determinants of audit fees for quoted companies. *Journal of Business Finance and Accounting*, Vol 20, No 6, pp 765-786.

Chisnall, P. (1994) Banks and the small company audit. *Accountancy*, Vol 114, No 1216, pp 76-77.

Choi, J-H., Kim, J-B., Simunic, D. (2008) Audit Pricing, Legal Liability Regimes, and Big 4 Premiums: Theory and Cross country Evidence. *Contemporary accounting research*, Vol 25, No 1, pp 55-99.

Chow, C.W. (1982) The demand for external auditing; size, debt and ownership influences. *The Accounting Review*, Vol 57, No 2, pp 272- 291.

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2005) *Research Methods in Education*. (5th ed), London: Routledge.

Collin., S-O, Jonnergård, K., Qvick, P., Silfverberg, B., Zabit, S. (2007) Gendered Career Rein: A Gender Analysis of the Certification Process of Auditors in Sweden. *International Journal of Auditing*, Vol 11, No 1, pp 17–39.

Collis, J. (2003) *Directors' Views on Exemption from the Statutory Audit*. DTI in Association with Kingston University.

Collis, J. (2010) Audit Exemption and the Demand for Voluntary Audit: A Comparative Study of the UK and Denmark. *International Journal of Auditing*, Vol 14, No 2, pp 211-231.

Collis, J., Jarvis, R., Skerratt, L. (2004) The demand for the audit in small companies in the UK. *Accounting and Business research*, Vol 34, No 2, pp 87-100.

Danielsson, C. (2010) Allt fler aktiebolag. *Balans*, No 6-7, pp 10.

DeAngelo, L.E. (1981) Auditor Size and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics*. Vol 3, No 3, pp 183-199.

Deegan, C., Unerman, J. (2006) *Financial accounting theory*. McGraw-Hill companies.

Denscombe, M. (2000) *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskapen*. Studentlitteratur: Lund.

Du Rietz, A., Henrekson, M. (2000) Testing the Female Underperformance Hypothesis. *Small Business Economics*, Vol 14, No 1, pp 1–10.

Dye, R. (1993) Auditing Standards, Legal Liability and Auditor Wealth. *Journal of Political Economy*, Vol 101, No 5, pp 887-914.

Econ Pöyry (2007) *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*. ECON- rapport nr 2007-092.

Edholm, A., Carlsson, J. (2010) *Hur säkerställs kvalitet inom revision? En studie på små och stora revisionsbyråer i Västernorrland*. C-uppsats, Sundsvall: Mittuniversitetet.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. (2004) *Basismålning på årsregnskabsloven*.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. (2005) *Rapport om revisionspligten for B-virksomheder (små selskaber)*.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. (2009) *Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt, notat 8*.

Fischer, E. (1992) Sex differences and small-business performance among Canadian retailers and service providers. *Journal of small business & entrepreneurship*, Vol 9, No 4, pp 2-13.

Francis, J.R. (2004) What do we know about quality? *The British Accounting Review*, Vol 36, No 4, pp 345-368.

Francis, J. R., Maydew, E. L., Sparks, H. C. (1999) The role of Big Six auditors in the credible reporting of accruals. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, Vol 18, No 2, pp 17–34.

Francis, J., Wilson, E. (1988) Auditor changes: a joint test of theories relating to agency costs and auditor differentiation. *The Accounting Review*, Vol 63, No 4, pp 663-682.

Goffee, R., Scase, R. (1985) *Women in Charge*. London: George Allen & Unwin.

Halvorsen, K. (2009) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Hermanson, R., Plunkett, L. (1994) A Study of the Importance of Certain Attributes to Clients' Initial Selection of Audit Firms: A Longitudinal and Stratified Approach. *Journal of Applied Business Research*, Vol 10, No 1, pp 101-117.

Ireland, J., Lennox, C. (2002) The large audit firm fee premium: A case of selective bias? *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol 17, No 1, pp 73-91.

Jacobsen, D.I. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Jönsson, S. (1994) Changing accounting regulatory structures in the context of a strong state. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol 5, No 4, pp 341–360.

Keeble, D. (1998) North-south and urban-rural variation in SME growth, innovation and networking in the 1990s, In: A.Hughes & A.Choch (Eds) *Enterprise Britain: Growth, innovation and public policy in the small and medium sized enterprise sector 1994-97*, pp 99-113. ERSC Centre for Business Research, University of Cambridge.

Knechel, R., Niemi, L., Sundgren, S. (2008) Determinants of Auditor Choice: Evidence from a Small Client Market. *International Journal of Auditing*, Vol 12, No 1, pp 65-88.

Larsson, B. (2005) Auditor regulation and economic crime policy in Sweden, 1965–2000. *Accounting, Organizations and Society*, Vol 30, No, 2, pp 127–144.

Layard, R., Glaister, S. (1994) *Cost-benefit analysis*. Cambridge: Cambridge University press.

Lennox, C. (1999) Are large auditors more accurate than small auditors? *Accounting and business research*, Vol 29, No 3, pp 217-227.

Lindgren, S-Å. (2000) *Ekonomisk brottslighet: ett samhällsproblem med förhinder*. Lund: Studentlitteratur.

Lindgren, S-Å. (2002) Economic crime in Sweden: An essentially contested issue. *Criminal Justice*, Vol 2, No 4, pp 363–383.

Magnusson, D., Wikström, P. (1992) *Skatterevision i sju branscher. En studie i ekonomisk brottslighet*. Rapport 1992:2, Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Maijor, S.V., Vanstraelen, A. (2006) Earnings management within Europe: The effect of Member Stated audit environment, audit firm quality and international capital markets. *Accounting and Business Research*, Vol 36, No 1, pp 33-52.

Niemi, L. (2002) Do firms pay for audit risk? Evidence on risk premiums in audit fees after direct control for audit effort. *International Journal of Auditing*, Vol 6, No 1, pp 37–51.

Niemi, L. (2005) Audit effort and fees under concentrated client ownership: Evidence from four international audit firms. *The International Journal of Accounting*, Vol 40, No 4, pp 303–323.

Nilsson, S. (2005) *Redovisningens normer och normbildare*. (3th ed), Studentlitteratur, Lund.

Niskanen, M., Karjalainen, J., Niskanen, J. (2010) The role of auditing in small, private family firms: Is it about quality and credibility? *Family Business Review*, Vol 23, No 3, pp 230-245.

Nordström, P. (2010) Små aktiebolag kan välja att inte ha revisor. *Balans*, No 10, pp 46-47.

Olsson, H., Sörensen, S. (2007) *Forskningsprocessen: kvalitativ och kvantitativa perspektiv*. (2nd ed), Stockholm: Liber.

Pong, C.M., Whittington, G. (1994) The determinants of audit fees: some empirical models. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol 21, No 8, pp 1071-1095.

Ridgeway, C., Smith-Lovin, L. (1999) The Gender System and Interaction. *Annual Review of Sociology*, Vol 25, No 1, pp 191-216.

Rosa, P., Carter, S., Hamilton, D. (1996) Gender as a Determinant of Small Business Performance: Insights from a British Study. *Small business economics*, Vol 8, No 6, pp 463-478.

Scott, C. E. (1986) Why More Women are Becoming Entrepreneurs. *Journal of Small Business Management*, Vol 24, No 4, pp 37–44.

Senkow, D.W., Rennie, M.D., Rennie, R.D., Wong, J.W. (2001) The audit retention decision in the face of deregulation: Evidence from large Canadian corporations. *Auditing: A journal of Practice & Theory*, Vol 20, No 2, pp 101-113.

Seow, J.-L. (2001) The demand for the UK small company audit – an agency perspective. *International Small Business Journal*, Vol 19, No 2, pp 61–78.

Sercu, P., Vander Bauwhede, H., Willekens, M. (2002) *Earnings quality in privately held firms: the roles of external audits, stakeholders, and governance mechanisms*. Research Report No. 0235, Leuven.

Simunic, D. (1980) The pricing of audit service: theory and evidence. *Journal of Accounting Research*, Vol 18, No 1, pp 161-190.

Sjöström, C. (1994) *Revision och lagreglering – ett historiskt perspektiv*. Doktorsavhandling, Linköping Studies in Science and Technology, No.417.

Skatteverket (2008) *Skattefelskarta för Sverige*. Skatteverket, Rapport 2008:1.

Statens Offentliga Utredning. (SOU 2008:32) *Avskaffande av revisionsplikten för små företag*. Delbetänkande av utredningen om revisorer och revision.

Statens Offentliga Utredning. (SOU 2008:49) *Aktiekapital i privata aktiebolag*. Delbetänkande av utredningen om aktiekapitalet.

Svanström, T. (2008) *Revision och rådgivning efterfrågan, kvalitet och oberoende*. Doktorsavhandling, Umeå: Umeå School of business.

Tabone, N., Baldacchino, P. (2003) The statutory audit of owner-managed companies in Malta. *Managerial auditing journal*, Vol 18, No 5, pp 387-398.

Tauringana, V., Clarke, S. (2000) The demand for external auditing: managerial share, ownership, size, gearing and liquidity influences. *Managerial Auditing Journal*, Vol 15, No 4, pp 160-168.

Thorell, P., Norberg C. (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*. Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Vander Bauwhede, H., Willekens, M. (2004) Evidence on (the Lack of) Audit-quality Differentiation in the Private Client Segment of the Belgian Audit Market. *European Accounting Review*, Vol 13, No 3, pp 501–522.

Wallerstedt, E. (2001) The emergence of the Big Five in Sweden. *European Accounting Review*, Vol 10, No 4, pp 843-867.

Wallerstedt, E. (2005) Kriser och Konsolidering: revisionsbranschen i Sverige under hundra år. i Johansson, S-E., Häckner, E. och Wallerstedt, E. (red). *Uppdrag revision. Revisorsprofessionen i takt med förväntningarna?* Stockholm: SNS Förlag, pp. 24-44.

Wigren, C. (2003) *The spirit of Gnosjö. The grand narrative and beyond.* Jönköping; Jönköping International Business School.

Willekens, M., Achmadi, C. (2003) Pricing and supplier concentration in the private client segment of the audit market: market power or competition? *International Journal of Accounting*, Vol 38, No 4, pp 431–456.

Öhman, P. (2007) *Perspektiv på revision: tankemönster, förväntningsgap och dilemman.* Doktorsavhandling, Mid Sweden University, Department of Social Sciences: Sundsvall.

www.ad.se

www.allabolag.se

<https://poit.bolagsverket.se/poit/PublikStartIn.do>

<http://www.ratsit.se/>

<http://www.revisorsnamnden.se/rs>

http://www.scb.se/Pages/List____257220.aspx 2011-03-30

<http://www.sni2007.scb.se/>

Lagar, förordningar, propositioner och direktiv

Aktiebolagslagen (2005:551)

Lagen om kassaregister mm (2007:592)

Lagen om särskild skattekontroll (2006:575)

Förordning om revisorer (SFS 2010:834)

Proposition (2009:10/204) *En frivillig revision.*

Europeiska Kommissionen (78/660/EEG) Fjärde bolagsdirektivet.